

513417



AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

AON wewn. 5048/98

JAWNE

~~nieujawniany~~

Egz. Nr30

Płk pil. dr Stanisław ZAJAS
Ppłk dypl. nawig. Marian KOZUB
Mjr dypl. nawig. Jacek NOWAK

DOWODZENIE SIŁAMI POWIETRZNYMI NATO

Wybrane problemy

50761

WARSZAWA

1998

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

**WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ
KATEDRA WOJSK LOTNICZYCH**

PRZEKLASYFIKOWANE

Protokół Nr 5430

AON wewn. 5048/98

JAWNE

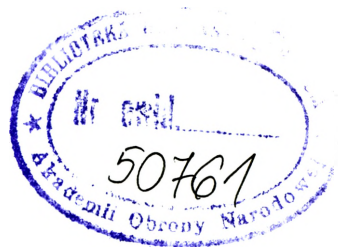
~~Do wiadomości~~

Egz. nr ... **30**

Płk pil. dr Stanisław ZAJAS
Ppłk dypl. nawig. Marian KOZUB
Mjr dypl. nawig. Jacek NOWAK

DOWODZENIE SIŁAMI POWIETRZNYMI NATO

Wybrane problemy



Spis treści

WSTĘP	5
1. ZASADY DOWODZENIA SIŁAMI POWIETRZNYMI NATO W EUROPIE	6
1.1. System dowodzenia siłami powietrznymi NATO w Europie	6
1.2. Zakres kompetencji decyzyjnych o użyciu sił powietrznych NATO na szczeblach operacyjnych i taktycznych	16
1.3. Dowodzenie lotnictwem taktycznym wykonującym zadania wsparcia lot- niczego sił lądowych (OAS)	22
2. PROCEDURY WYPRACOWANIA DECYZJI O UŻYCIU SIŁ POWIETRZNYCH NATO W EUROPIE	28
2.1. Planowanie użycia sił powietrznych NATO na szczeblach operacyjnych	30
2.2. Procedury wypracowania decyzji o użyciu sił powietrznych NATO na szczeblach taktycznych	39
ZAKOŃCZENIE	56
BIBLIOGRAFIA	57
ZAŁĄCZNIKI:	
1. Spotkanie koordynacyjne operacji (kampanii) połączonej	58
2. Spotkanie koordynacyjne dotyczące oceny sytuacji	60
3. Konferencja decyzyjna	62
4. Układ dyrektywy operacyjnej sił powietrznych (Air Operation Directive) ..	64
5. Układ rozkazu bojowego lotnictwa (Air Tasking Order)	66
6. Układ załącznika ANNEX ATO dotyczącego COMAO	67
7. Układ rozkazu bojowego dla obrony powietrznej (Operations Tasking Anti Air Warfare)	70

WSTĘP

Rozwój sytuacji politycznej wskazuje, iż Polska w bliskiej perspektywie zostanie pełnoprawnym członkiem NATO. Stawia to przed Polskimi Siłami Zbrojnymi szereg problemów, które w najbliższym czasie należy rozwiązać. Jednym z nich jest zapewnienie skutecznego dowodzenia siłami powietrznymi w działaniach koalicyjnych. Jest to możliwe jedynie przy pełnej kompatybilności systemów dowodzenia oraz zrozumieniu procedur dowodzenia obowiązujących w Sojuszu Północnoatlantyckim. W związku z tym istnieje potrzeba szybkiego poznania teorii i praktyki dowodzenia obowiązującej w państwach członkowskich NATO.

Niniejszy skrypt jest wyjściem naprzeciw tym potrzebom. Zawarto w nim bowiem zasadnicze ustalenia dotyczące systemu dowodzenia sił powietrznych Sojuszu, jak również przedstawiono najważniejsze informacje z zakresu planowania działań bojowych sił powietrznych według procedur obowiązujących w NATO.

W rozdziale pierwszym przedstawiono zasady dowodzenia siłami powietrznymi NATO w Europie, w tym system dowodzenia i zakres kompetencji decyzyjnych poszczególnych szczebli dowodzenia sił powietrznych. W rozdziale tym przedstawiono również zasadnicze ustalenia dotyczące dowodzenia lotnictwem taktycznym wykonującym zadania wsparcia lotniczego sił lądowych.

W rozdziale drugim omówiono procedury wypracowania decyzji o użyciu sił powietrznych NATO w Europie na operacyjnym i taktycznym poziomie dowodzenia.

W załącznikach przedstawiono zasadnicze przedsięwzięcia i dokumenty będące rezultatem procesu planowania działań bojowych na szczeblach operacyjnych i taktycznych w siłach powietrznych NATO.

Bazą do ustalenia treści rozdziałów były dokumenty normatywne obowiązujące w NATO, min. Taktyczna Doktryna Powietrzna NATO (NATO Tactical Air Doctrine) zawarta w dokumencie ATP-33.

1. ZASADY DOWODZENIA SIŁAMI POWIETRZNYMI NATO W EUROPIE

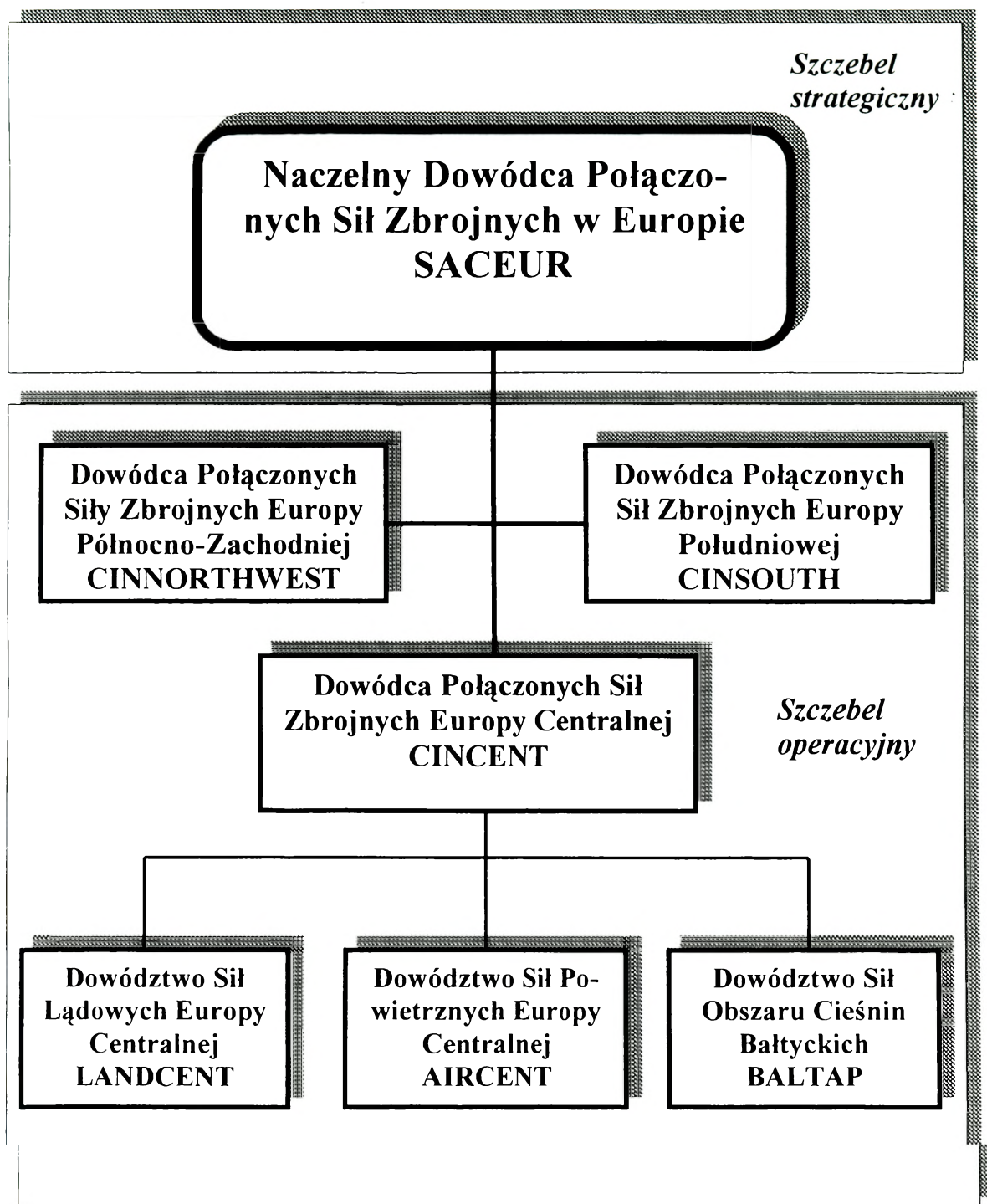
1.1. System dowodzenia siłami powietrznymi NATO w Europie

Dowodzenie w NATO traktowane jest jako całokształt wszystkich niezbędnych organizacyjno – zabezpieczających przedsięwzięć w sprawowaniu funkcji dowódczych dla użycia sił powietrznych w działaniach (DV 100/1). Proces dowodzenia obejmuje etapy:

- **planowania**, którego efektem końcowym jest wypracowanie decyzji do działań;
- **koordynacji**, czyli uzgodnień przestrzenno–czasowych w wykorzystaniu sił i środków;
- **prowadzenia** (kierowania) działań bojowych;
- **kontroli** (nadzoru) realizacji opracowanych planów.

Skuteczne dowodzenie siłami powietrznymi zapewnia istniejący system dowodzenia, który jest jednym z elementów składowych zintegrowanej struktury dowodzenia NATO powstałej w wyniku przeprowadzonej w 1993 r. reorganizacji obejmującej min. integrację systemów dowodzenia lotnictwa taktycznego (ATOC) i obrony powietrznej (SOC). **Najwyższym wojskowym przełożonym lotnictwa taktycznego NATO w Europie jest Naczelny Dowódca Połączonych Sił Zbrojnych w Europie (SACEUR)**. Odpowiada on za określenie poziomu sił potrzebnych do utrzymania stabilności i wsparcia działań podejmowanych w sytuacjach kryzysowych oraz zapewnienia skutecznej obrony na obszarze jego odpowiedzialności. SACEUR jest odpowiedzialny ponadto za szkolenie i utrzymanie gotowości bojowej podległych mu wojsk. **Naczelnemu Dowódcy Połączonych Sił Zbrojnych NATO w Europie podlegają** (rys. 1):

- **Sily Zbrojne Europy Północno-Zachodniej; (AFNORTHWEST);**
- **Połączone Siły Zbrojne Europy Centralnej (AFCENT);**
- **Połączone Siły Zbrojne Europy Południowej (AFSOUTH).**



Rys. 1. Struktura systemu dowodzenia NATO w Regionie Europy Centralnej

Każdemu z głównodowodzących (commander in chief) tych sił podporządkowani są dowódcy **Dowództw Podległych** czyli **dowództw komponentów: lądowego, powietrznego i morskiego.**

W **Regionie Europy Centralnej**, który posłuży za przykład do dalszych rozważań, **głównodowodzącemu CINCENT** podporządkowane są trzy dowództwa podległe, a mianowicie (patrz rys 2):

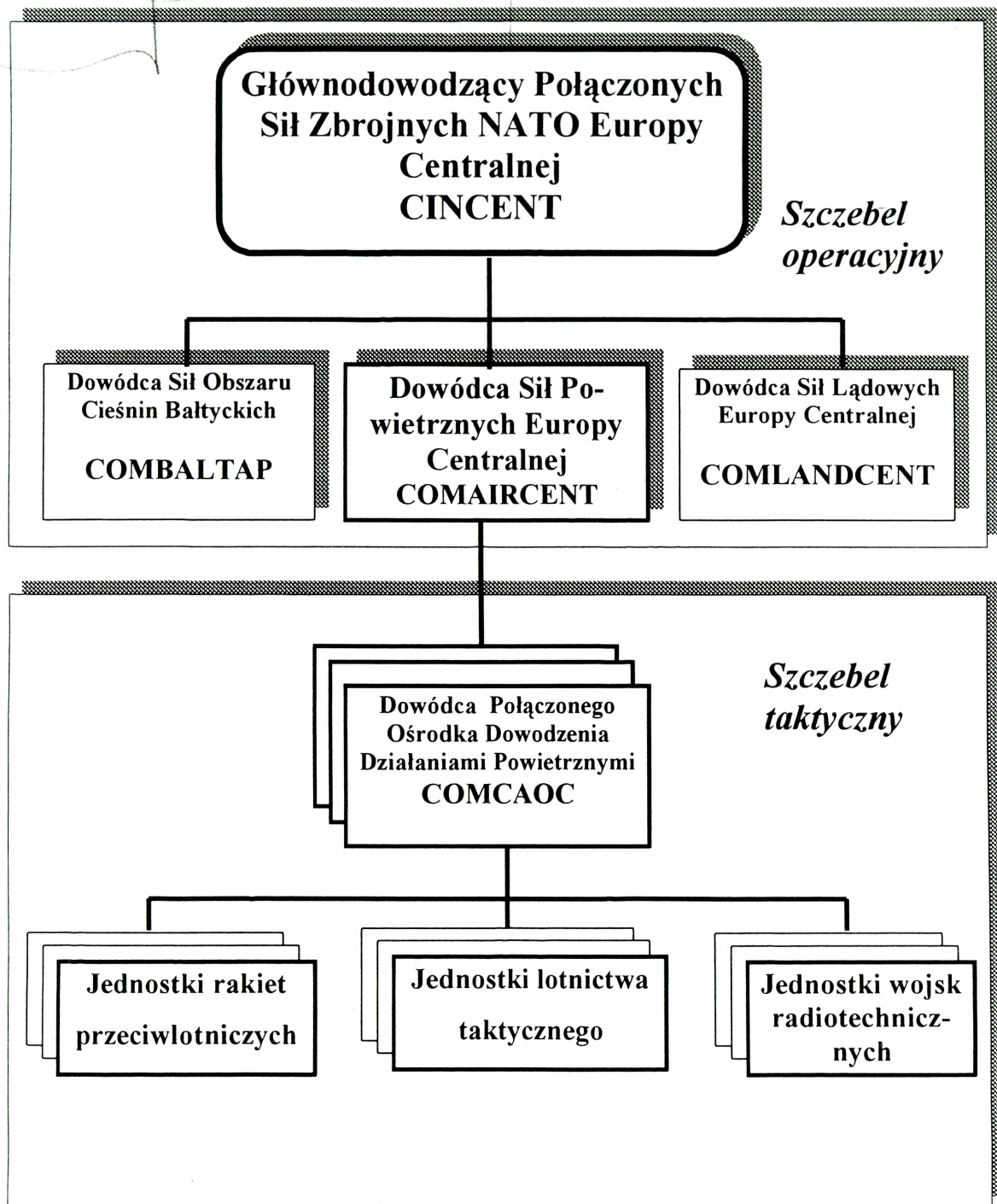
- **Sił Lądowych Europy Centralnej (LANDCENT);**
- **Sił Powietrznych Europy Centralnej (AIRCENT);**
- **Sił Obszaru Cieśnin Bałtyckich (BALTAP).**

Dopiero dowódcy sił powietrznych tego szczebla podlegają organa dowodzenia szczebla taktycznego. Są to **Połączone Ośrodki Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (Combined Air Operation Center - CAOC)**, którym są bezpośrednio podporządkowane oddziały i pododdziały lotnictwa, wojsk raketowych, radiotechnicznych i inne. Ośrodki te umożliwiają realizację dowodzenia podczas prowadzenia działań połączonych z „jednej ręki”. Są one **zintegrowanymi stanowiskami dowodzenia sił powietrznych szczebla taktycznego, które kierują całością działań powietrznych zarówno ofensywnych (lotnictwa taktycznego) jak i defensywnych (sił obrony powietrznej) podporządkowanych im sił na obszarze swojej odpowiedzialności.** Dowódca CAOC posiada w swoim podporządkowaniu przydzielone mu przez dowódcę AIRCENT na okres działań (trwania operacji) siły wsparcia (Critical Resources) w skład których mogą wchodzić samoloty WRE, rozpoznawcze, tankowania w powietrzu, wczesnego wykrywania, obezwładnienia obrony powietrznej i przeciwlotniczej (Supression of Enemy Air Defence - SEAD).

Do podstawowych zadań CAOC w czasie pokoju, kryzysu i wojny należy:

a) w czasie pokoju:

- kontrola przestrzeni powietrznej i wczesne ostrzeżenie w przydzielonym obszarze odpowiedzialności (AIR POLICING AREA – APA);
- szkolenie stanu osobowego w ramach codziennej działalności oraz ćwiczeń z udziałem wojsk;
- zdobywanie, przetwarzanie i dostarczanie informacji z rozpoznania;
- kontrolowanie stopnia gotowości bojowej sił dyżurnych.



Rys 2. Struktura dowodzenia siłami powietrznymi NATO na przykładzie Regionu Europy Centralnej

b) w warunkach kryzysu:

- śledzenie rozwoju sytuacji;
- współdziałanie w przewyciężaniu kryzysu;
- stosowanie się do ograniczeń użycia środków rażenia regulowanych przez dowódców najwyższego szczebla (MNC) i decydentów narodowych;
- przygotowanie się do przyjęcia i wykorzystania sił powietrznych;
- realizowanie zadań wg wcześniej przyjętych planów;
- opracowanie dodatkowych planów działań ;
- doprowadzenie podporządkowanych sił powietrznych do właściwych stanów gotowości bojowej.

c) podczas konfliktu:

- dowodzenie podległymi i podporządkowanymi siłami ofensywnymi, defensywnymi, wsparcia oraz zabezpieczenia (logistyki);
- realizowanie wcześniej przyjętych planów oraz przejście na struktury czasu „W”;
- planowanie i organizowanie działań bojowych podległych i podporządkowanych sił;
- kontrolowanie wykonania postawionych zadań;
- uzgadnianie działań z wojskami lądowymi;
- planowanie wykorzystania oraz kontrola przestrzeni powietrznej w obszarze odpowiedzialności;
- wczesne wykrywanie i ostrzeganie wojsk przed ŚNP przeciwnika.

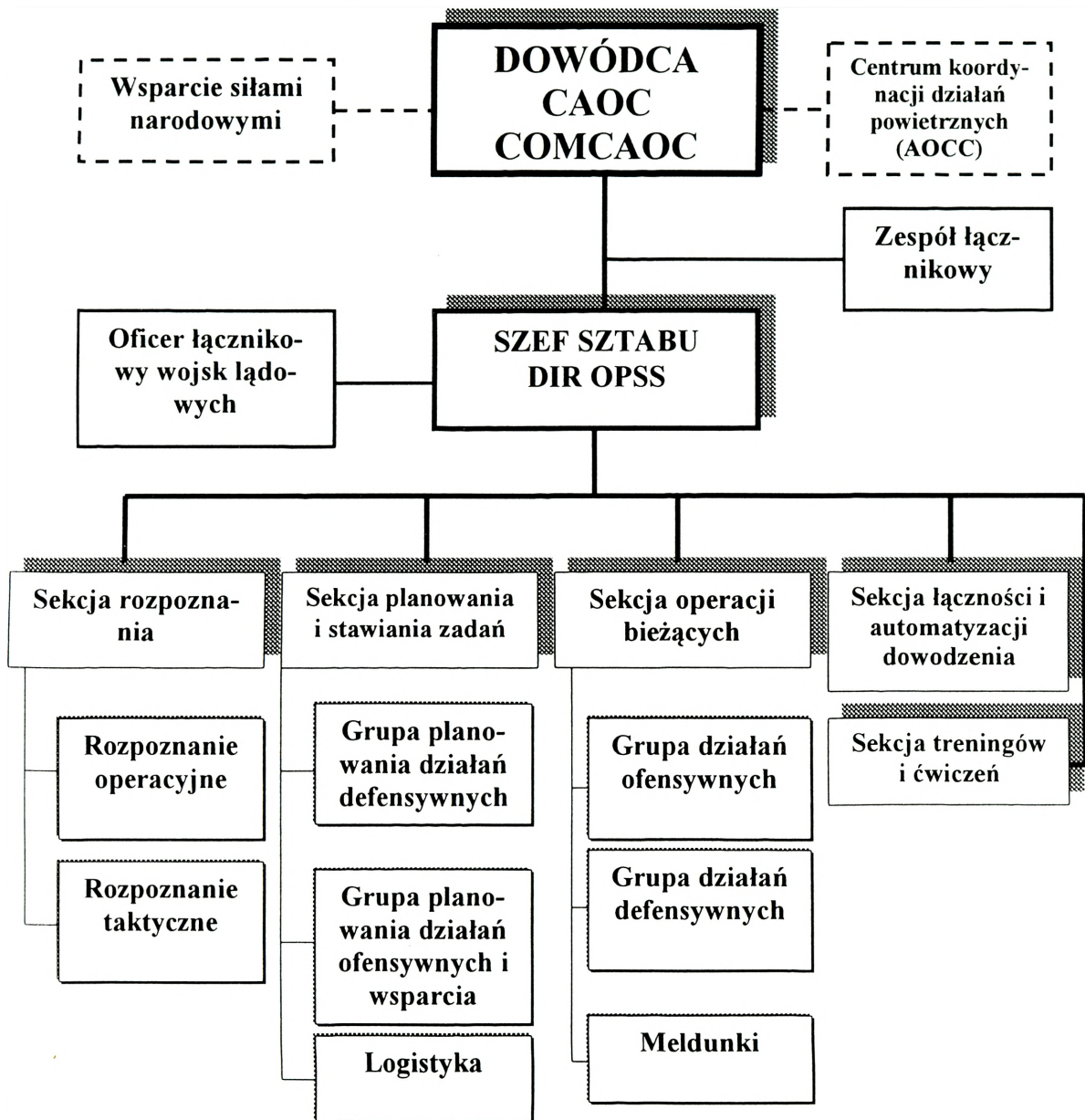
Struktura CAOC czasu „P” i czasu „W” została przedstawiona na rys. 3 i 4.

Dowódcy CAOC podlega szef sztabu (Chief of Operations), któremu podporządkowane są zasadnicze elementy funkcjonalne CAOC (patrz rys 3,4)

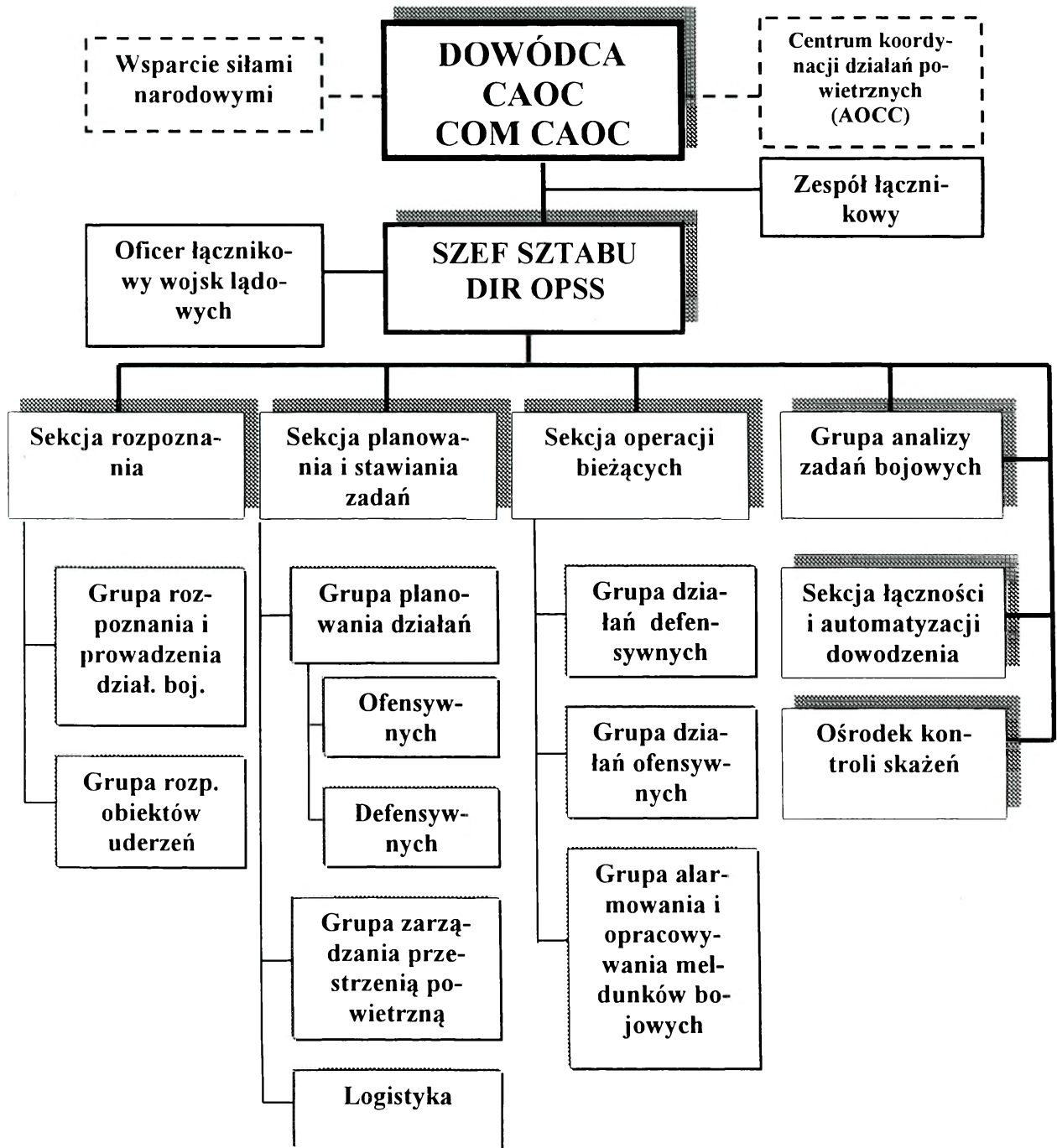
Szef sztabu (Chief of Operations) jest on odpowiedzialny przed dowódcą CAOC za organizowanie działań i może w jego imieniu wydawać rozkazy.

Szef sekcji planowania (Chief Planning) odpowiada za całość planowania działań i koordynuje działania oficerów zajmujących się planowaniem poszczególnych rodzajów działań (np. OCA, OAS, AI, AD czy COMAO). Ponadto poprzez sekcje operacji bieżących składa zapotrzebowanie na wykorzystanie przestrzeni powietrznej.

Rezultatem pracy sekcji planowania są rozkaz bojowy dla lotnictwa taktycznego (Air Tasking Order - ATO) oraz rozkaz bojowy obrony powietrznej OPTASK AAW – Operations Tasking Anti Air Warfare).



Rys. 3. Struktura organizacyjna Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi czasu „P”



Rys. 4. Struktura organizacyjna Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi czasu „W”

Szef sekcji operacji bieżących jest odpowiedzialny za całokształt działań tej sekcji. Podstawowym zadaniem tej sekcji jest kierowanie działaniami lotnictwa taktycznego i obrony powietrznej w obszarze odpowiedzialności CAOC oraz zapewnienie realizacji planu działań opracowanego przez sekcję planowania w dniu poprzednim.

Zmiany w sytuacji operacyjno - taktycznej powstałe w wyniku uderzeń przeciwnika np. zablokowanie części sił na lotniskach mogą wymuszać konieczność doraźnego modyfikowania planów działania zawartych w ATO. Służą temu opracowane przez sekcję operacji bieżących **zarządzenia bojowe** (ATM - Air Task Message), w których zawarte są obowiązujące ustalenia. Zarządzenia bojowe (ATM) wykorzystywane są do zmiany zadań dla sił z reguły nie większych niż eskadra, oraz do uszczegółowienia postawionych w ATO zadań dla sił wykonujących bezpośrednie wsparcie lotnicze (CAS) albo izolację pola walki (BAI).

W grudniu 1997 roku podjęto decyzję o zmianie struktury systemu dowodzenia sił zbrojnych Sojuszu Północnoatlantyckiego, w tym również systemu dowodzenia sił powietrznych.

W najbliższych latach (prawdopodobnie 2002 – 2003) **ilość wyższych dowództw NATO w Europie ulegnie zmniejszeniu z trzech do dwóch. Będą to:**

- Regionalne Dowództwo Północ (Regional Command North) obejmujące obszar sojuszu na północ od Alp z siedzibą w Brunsum w Holandii;
- Regionalne dowództwo Południe (Regional Command South) obejmujące obszar na południe od Alp z siedzibą w Neapolu we Włoszech.

Każdemu z dowództw regionów z kolei podlegać będą dowództwa połączone.

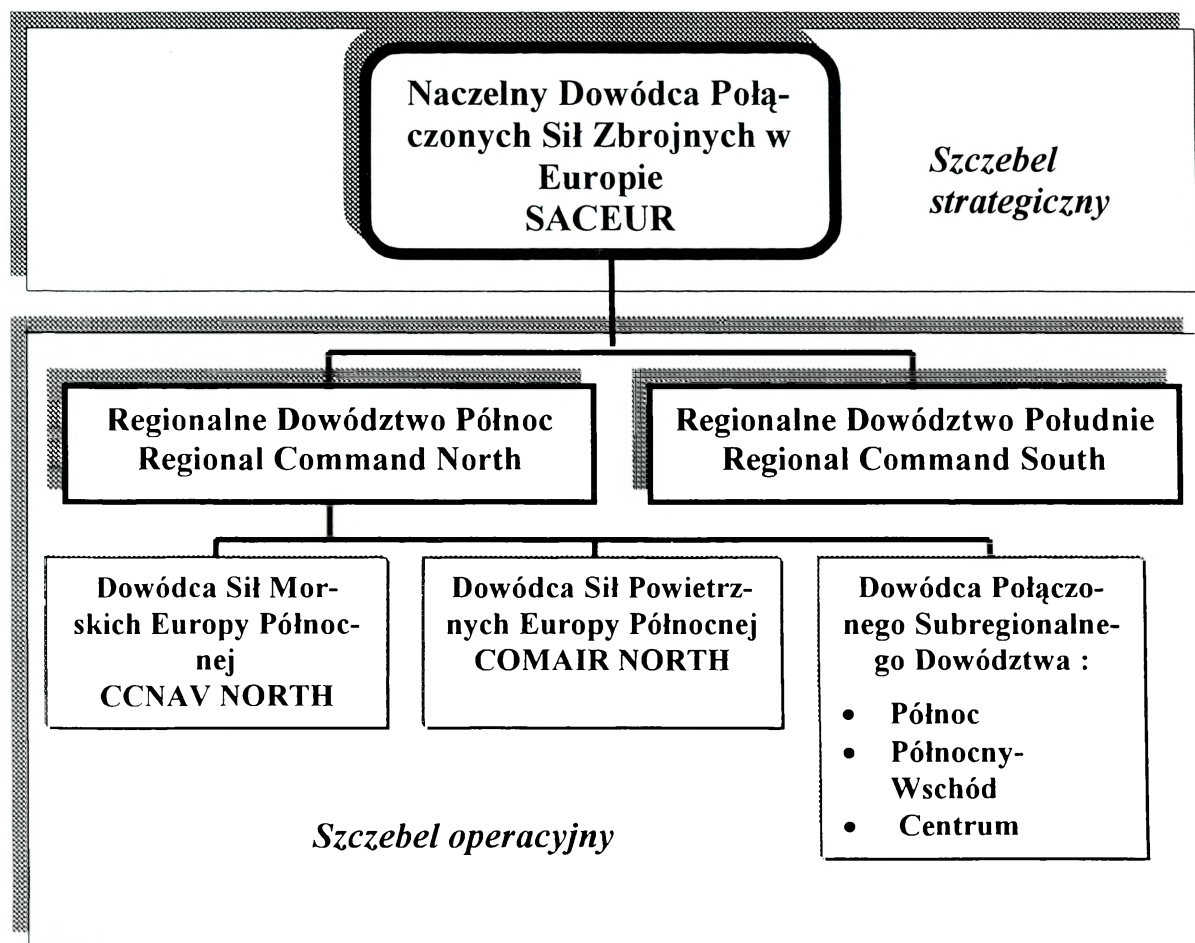
W regionie północnym będą to:

- Dowództwo Sił Powietrznych Północ (Component Command Air North) w Ramstein w Niemczech;
- Dowództwo Sił Morskich (Component Command Navy) w Northwest w Wielkiej Brytanii;
- Połączone Subregionalne Dowództwo Północ (Joint Subregional Command North) w Stavanger) w Norwegii;

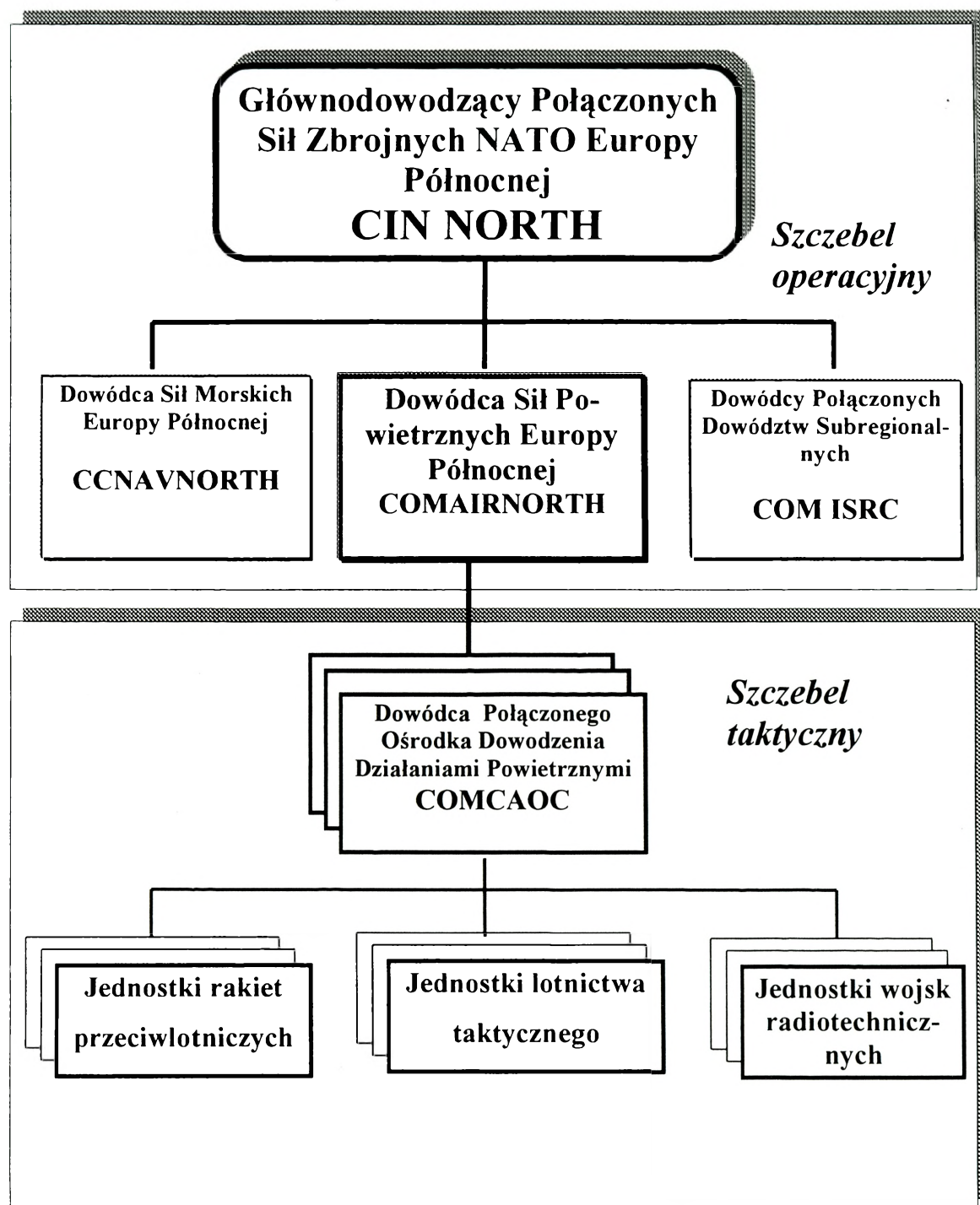
- Połączone Subregionalne Dowództwo Północny-Wschód (Joint Subregional Command North East) w Karup w Danii;
- Połączone Subregionalne Dowództwo Centrum w Heidelbergu w Niemczech.

Na zakończenie należy podkreślić, iż scentralizowane dowodzenia, planowanie i koordynacja połączone ze zdecentralizowanym wykonywaniem zadań są podstawowym warunkiem użycia sił powietrznych w prowadzeniu Połączonych Działań Powietrznych.

Przewidywane zmiany w strukturze dowodzenia siłami zbrojnymi, w tym siłami powietrznymi przedstawione są na rys. 5 i 6.



Rys. 5. Nowo wprowadzana struktura systemu dowodzenia NATO w Europie



Rys. 6. Nowo wprowadzana struktura systemu dowodzenia Siłami Powietrznymi NATO w Regionie Europy Północnej

1.2. Zakres kompetencji decyzyjnych o użyciu sił powietrznych NATO na szczeblach operacyjnych i taktycznych

W zależności od szczebla dowodzenia, zróżnicowany jest zakres uprawnień dowódców do dowodzenia bądź zarządzania podległymi siłami. Wyróżniamy cztery podstawowe zakresy uprawnień decyzyjnych dowódców (rys. 7 i 8):

A. Dowodzenie operacyjne (OPCOM) - określane jako uprawnienia przyznane dowódcy w zakresie :

- wydawania rozkazów podporządkowanym dowódcom oraz stawiania im zadań;
- zmiany rozmieszczenia podległych sił;
- zmiany podporządkowania organizacyjnego podległych sił bądź zachowania wyłącznie dla siebie uprawnień w zakresie zarządzania operacyjnego i taktycznego, w sytuacjach kiedy uzna to za konieczne.

Zakres uprawnień związanych z dowodzeniem operacyjnym nie obejmuje uprawnień związanych z zabezpieczeniem logistycznym.

B. Zarządzanie operacyjne (OPCON) definiowane jest jako uprawnienia dowódcy w zakresie:

- zarządzania przydzielonymi siłami w celu wykonania określonych, zwykle ograniczonych co do rozmachu, czasu i obszaru zadań;
- zmiany dyslokacji sił przydzielonych do wykonania określonego zadania;
- przekazywania bądź zachowywania uprawnień w zakresie taktycznego zarządzania przydzielonymi siłami.

C. Dowodzenie taktyczne (TACOM)) - definiowane jest jako uprawnienia przydzielone dowódcy w zakresie stawiania zadań podległym siłom w celu wykonania zadań postawionych przez wyższych przełożonych.

D. Zarządzanie taktyczne (TACON) to zazwyczaj szczegółowe, bezpośrednie kierowanie manewrem bądź przemieszczeniem sił, koniecznych do wykonania postawionych przez wyższych przełożonych zadań.

W zależności od szczebla dowodzenia i posiadanych uprawnień decyzyjnych zróżnicowany jest zakres i stopień szczegółowości stawiania zadań lotnictwu taktycznemu przez dowódców poszczególnych szczebli.

Naczelny Dowódca Połączonych Sił Zbrojnych w Europie (SACEUR) jest odpowiedzialny za opracowanie i realizację planów szkolenia lotnictwa taktycznego i przygotowania go do prowadzenia działań bojowych oraz wypracowanie ogólnych wskazówek dotyczących jego użycia w walce i operacji. Posiada on uprawnienia do stałego (w czasie „P”) bądź względnie trwałego (w czasie „W” np. na okres trwania operacji) przydzielania i podporządkowywania jednostek sił powietrznych podległym mu dowódcom. SACEUR nie zajmuje się planowaniem użycia lotnictwa taktycznego w operacjach bądź działaniach taktycznych.

Głównodowodzący Połączonymi Siłami Zbrojnymi NATO Europy Centralnej (CINCENT a w przyszłości CINNORTH) prowadzi ogólne planowanie działań na okres następnego siedmiu – dziesięciu dni oraz określa główne cele operacji. CINCENT (CINNORTH) udziela wytycznych i wskazówek (Direction and Guidance) dowódcom komponentów powietrznego (AIRCENT w przyszłości AIRNORTH) i lądowego (LANDCENT w przyszłości JSRC) w zakresie koordynacji działań w ramach prowadzonej operacji i osiągnięcia jej celów. CINCENT (CINNORTH) posiada uprawnienia do zmiany stałego bądź względnie trwałego podporządkowania podległych mu sił lotnictwa taktycznego (ASSIGNMENT). Ponadto decyduje on o priorytetach użycia lotnictwa określając je w procentowym bądź hierarchicznym podziale wysiłku na poszczególne rodzaje działań (APPORTIOMENT) na okres trwania operacji.

Dowódca Sił Powietrznych Europy Centralnej (COMAIRCENT) prowadzi ogólne planowanie działań na kolejne X+96 godzin operacji oraz szczegółowe planowanie działań sił powietrznych na następny dzień (X+24). AIRCENT jest odpowiedzialny za kontrolę przestrzeni powietrznej w swoim rejonie odpowiedzialności (Region Centralny). **Posiada uprawnienia w zakresie :**

- zmiany stałego bądź względnie trwałego podporządkowania podległych jednostek sił powietrznych (ASSIGNMENT);

SACEUR	
Naczelnny Dowódca Połączonych Sił Zbrojnych NATO w EUROPIE	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie operacyjne OPCOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON Zarządzanie taktyczne TACON
CINCENT	
Głównodowodzący Połączonych Sił Zbrojnych NATO Europy Centralnej	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie operacyjne OPCOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON Zarządzanie taktyczne TACON
AIRCENT	
Dowódca Sił Powietrznych Europy Centralnej	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON (dla obrony powietrznej dowodzenie operacyjne OPCOM)	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie taktyczne TACON
ICAOC	
Dowódca Tymczasowego Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie taktyczne TACOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie taktyczne TACON

Rys. 7. Zakres kompetencji decyzyjnych w zakresie użycia sił powietrznych NATO (na przykładzie Regionu Centralnego w Europie)

SACEUR Naczelny Dowódca Połączonych Sił Zbrojnych NATO w EUROPIE	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie operacyjne OPCOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON Zarządzanie taktyczne TACON
CINNORTH Głównodowodzący Połączonych Sił Zbrojnych NATO Europy Północnej	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie operacyjne OPCOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON Zarządzanie taktyczne TACON
AIRNORTH Dowódca Sił Powietrznych Europy Północnej	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie operacyjne OPCON (dla obrony powietrznej dowodzenie operacyjne OPCOM)	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie taktyczne TACON
ICAOC Dowódca Tymczasowego Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi	
<i>Zakres uprawnień decyzyjnych:</i> Dowodzenie taktyczne TACOM	<i>Zakres przekazywanych uprawnień decyzyjnych:</i> Zarządzanie taktyczne TACON

Rys. 8. Zakres kompetencji decyzyjnych w zakresie użycia sił powietrznych NATO w nowej strukturze systemu dowodzenia (na przykładzie regionu Północnego w Europie)

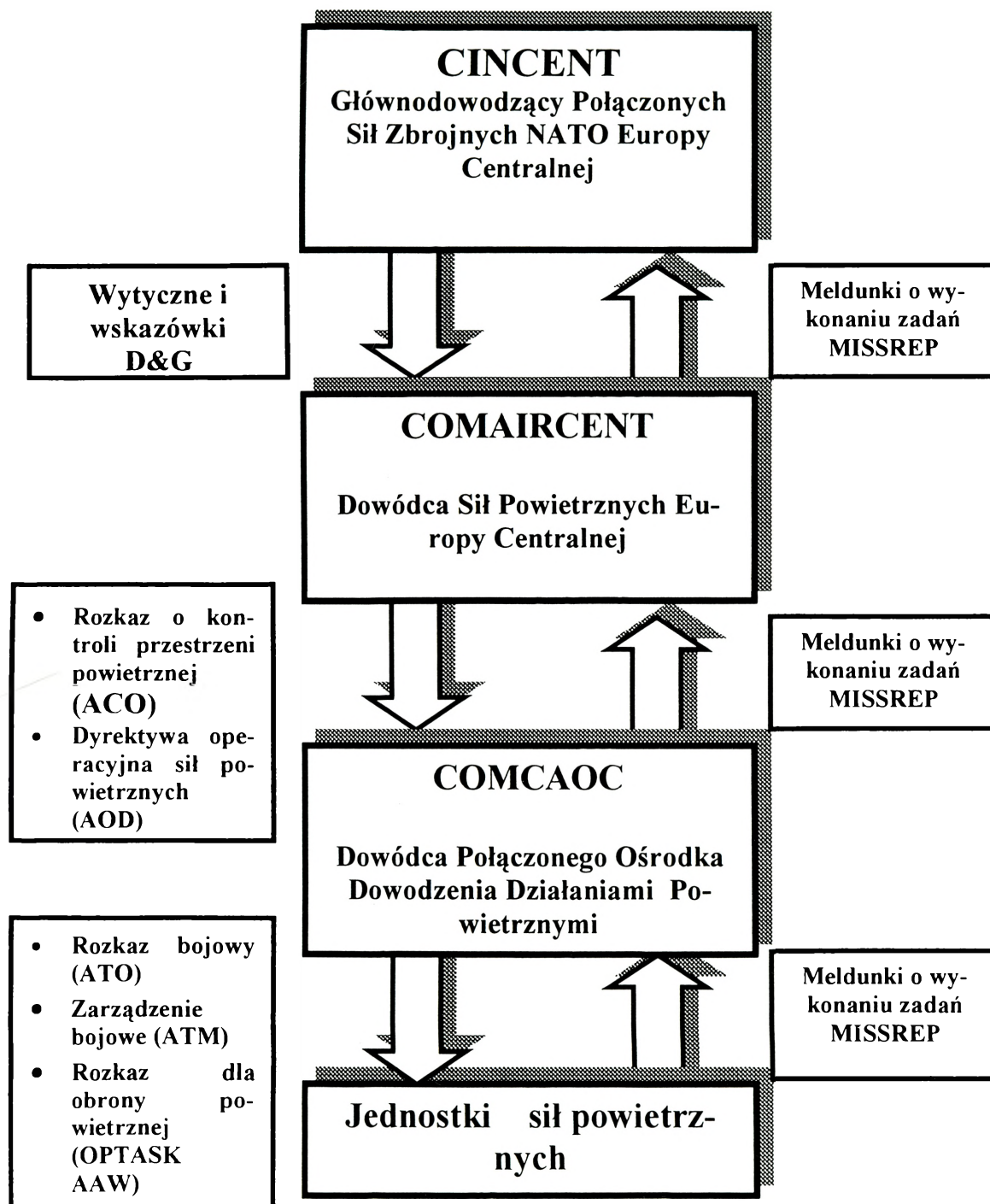
- czasowej zmiany podporządkowania podległych jednostek sił powietrznych (ALLOTMENT);
- wykorzystania szczególnie ważnych dla powodzenia działań sił i środków (Critical Resources) np. samolotów walki radioelektronicznej, samolotów rozpoznawczych czy samolotów obezwładnienia środków przeciwlotniczych (SEAD);
- ustalenie priorytetów użycia podległych jednostek sił powietrznych poprzez określanie ich w procentowym bądź hierarchicznym podziale wysiłku;
- zmiany bazowania sił lotnictwa taktycznego;
- szczegółowego określania ilości samolotów lotnictwa do wykonania poszczególnych rodzajów działań (ALLOCATION).

AIRCENT w wyniku prowadzenia szczegółowego planowania działań sił powietrznych opracowuje i przesyła w cyklu 24 godzinnym podległym mu CAOC – **Dyrektywę Operacyjną Sił Powietrznych (Air Operations Directive AOD)** oraz **rozkaz o kontroli przestrzeni powietrznej (air Coordination Order – ACO)**.

Dyrektywa AOD jest podstawowym dokumentem rozkazodawczym, który otrzymuje dowódca CAOC. Jest ona podstawą do wypracowania decyzji i szczegółowego planowania działań defensywnych sił powietrznych (obrony powietrznej) i działań ofensywnych lotnictwa taktycznego (połączonych działań powietrznych). **Efektem końcowym procesu planowania w CAOC jest opracowanie rozkazu bojowego dla lotnictwa (Air Tasking Order –ATO) oraz rozkazu bojowego dla obrony powietrznej (Operations Tasking Anti Air Warfare – OPTASK AAW)**.

Dowódca Sił Lądowych Europy Centralnej LANDCENT (w przyszłości JSRC) współpracuje z **Dowódcą Sił Powietrznych Europy Centralnej AIRCENT** (w przyszłości AIRNORTH) w zakresie ogólnego planowania użycia lotnictwa taktycznego w ramach wsparcia wojsk lądowych oraz izolacji rejonu działań . Wspólnie z AIRCENT (AIRNORTH) określa on hierarchię obiektów zwalczanych w ramach wsparcia oraz izolacji rejonu działań , a także wielkość wysiłku wydzielonego na korzyść poszczególnych korpusów wojsk lądowych. LANDCENT (JSRC) koordynuje z AIRCENT (AIRNORTH) położenie linii koordynacji wsparcia ogniowego FSCL oraz linii planowania izolacji i rozpoznania (RIPL).

Obieg informacji pomiędzy poszczególnymi szczeblami dowodzenia został przedstawiony na rys. 9.



Rys. 9. Ideowy schemat obiegu informacji w cyklu dowodzenia siłami powietrznymi NATO (na przykładzie Regionu Centralnego w Europie)

1.3. Dowodzenie lotnictwem taktycznym wykonującym zadania wsparcia lotniczego sił lądowych (OAS)

W procesie planowania, organizowania i prowadzenia przez lotnictwo taktyczne działań w ramach ofensywnego wsparcia lotniczego wykorzystywane są siły i środki podsystemu dowodzenia rozwiniętego przy związkach taktycznych, oddziałach i pododdziałach sił lądowych. W jego skład wchodzi następujące elementy:

Na szczeblu korpusu sił lądowych rozwinięty jest **Ośrodek Koordynacji Działań Powietrznych** (Air Operations Coordination Center - AOCC) przeznaczony do zapotrzebowywania, koordynowania i dowodzenia wysiłkiem lotnictwa wydzielonego do wsparcia wojsk lądowych na obszarze odpowiedzialności korpusu. **Szczególne zadania obejmują:**

- pomoc dowódcy korpusu we wszystkich sprawach związanych z działaniami w ramach ofensywnego wsparcia lotniczego (OAS);
- ocenianie, koordynowanie i przekazywanie zapotrzebowań do CAOC na wsparcie lotnicze na obszarze odpowiedzialności korpusu;
- określanie obiektów uderzeń w ramach wsparcia lotniczego na obszarze odpowiedzialności korpusu;
- wymiana i przekazywanie informacji rozpoznawczej na temat sytuacji powietrznej i lądowej przeciwnika oraz wojsk własnych;
- przekazywanie zainteresowanym informacji o pogodzie w rejonie działań;
- nadzór nad działaniami grup dowodzenia lotnictwem taktycznym (Tactical Air Control Party - TACP) korpusu.

Na szczeblach od dywizji do batalionu występują **grupy dowodzenia lotnictwem taktycznym**, w których skład wchodzi oficerowie łącznikowi lotnictwa (Air Liaison Officer - ALO), oficerowie naprowadzania lotnictwa (Forward Air Controller - FAC) wraz z niezbędnym personelem i sprzętem zabezpieczenia oraz środkami łączności.

Grupy te (TACP) odpowiedzialne są za:

- fachową pomoc dowódcy wspieranego ZT (bądź oddziału) w zakresie koordynacji i integracji wsparcia ogniowego ze wsparciem lotniczym;

- koordynację zadań wsparcia ZT (oddziału) zgodnie z obowiązującymi ustaleniami rozkazów o kontroli przestrzeni powietrznej (ACO);
- monitorowanie sieci wzywania lotnictwa taktycznego (Tactical Air Request Net - TARN);
- dostarczanie informacji o pogodzie w rejonie rubieży styczności bojowej wojsk;
- przyjmowanie dowodzenia samolotami wykonującymi zadania w ramach wsparcia od określonych rubieży (z wyznaczonych stref wyczekiwania) i naprowadzanie ich , jeśli to konieczne, na obiekty uderzeń zwalczane w ramach bezpośredniego wsparcia lotniczego (CAS).

Do szczegółowych zadań oficera łącznikowego (ALO) lotnictwa wchodzącego w skład grupy dowodzenia lotnictwem taktycznym (TACP) należy:

- doradzanie i fachowa pomoc dowódcy wojsk lądowych we wszystkich sprawach związanych z działaniami w ramach ofensywnego wsparcia lotniczego;
- udział w koordynacji ognia sił lądowych z działaniami lotnictwa;
- przyjmowanie, koordynowanie i przekazywanie informacji z AOCC dotyczących czasu i miejsca przelotów i uderzeń lotnictwa taktycznego;
- nadzór nad działaniami podległej grupy kierowania lotnictwem taktycznym;
- koordynowanie wykorzystania przestrzeni powietrznej z właściwymi organami kontroli przestrzeni powietrznej;
- współpraca z dowódcą lądowym w planowaniu, organizowaniu i prowadzeniu walki radioelektronicznej i obezwładnianiu środków przeciwlotniczych.

Oficer naprowadzania lotnictwa (FAC) to oficer, który przydzielony do pierwszorzutowych pododdziałów, kieruje działaniami samolotów (śmigłowców) wykonujących uderzenia w ramach bezpośredniego wsparcia lotniczego. **Do jego zadań należy:**

- udzielanie fachowej pomocy i doradzanie dowódcy lądowemu w sprawach związanych ze wsparciem lotniczym;
- koordynacja działań naprowadzanych samolotów z działaniami wspieranego oddziału (pododdziału) sił lądowych;
- współudział w organizacji, identyfikacji (oznaczeniu) położenia przedniego skrajów wojsk własnych;

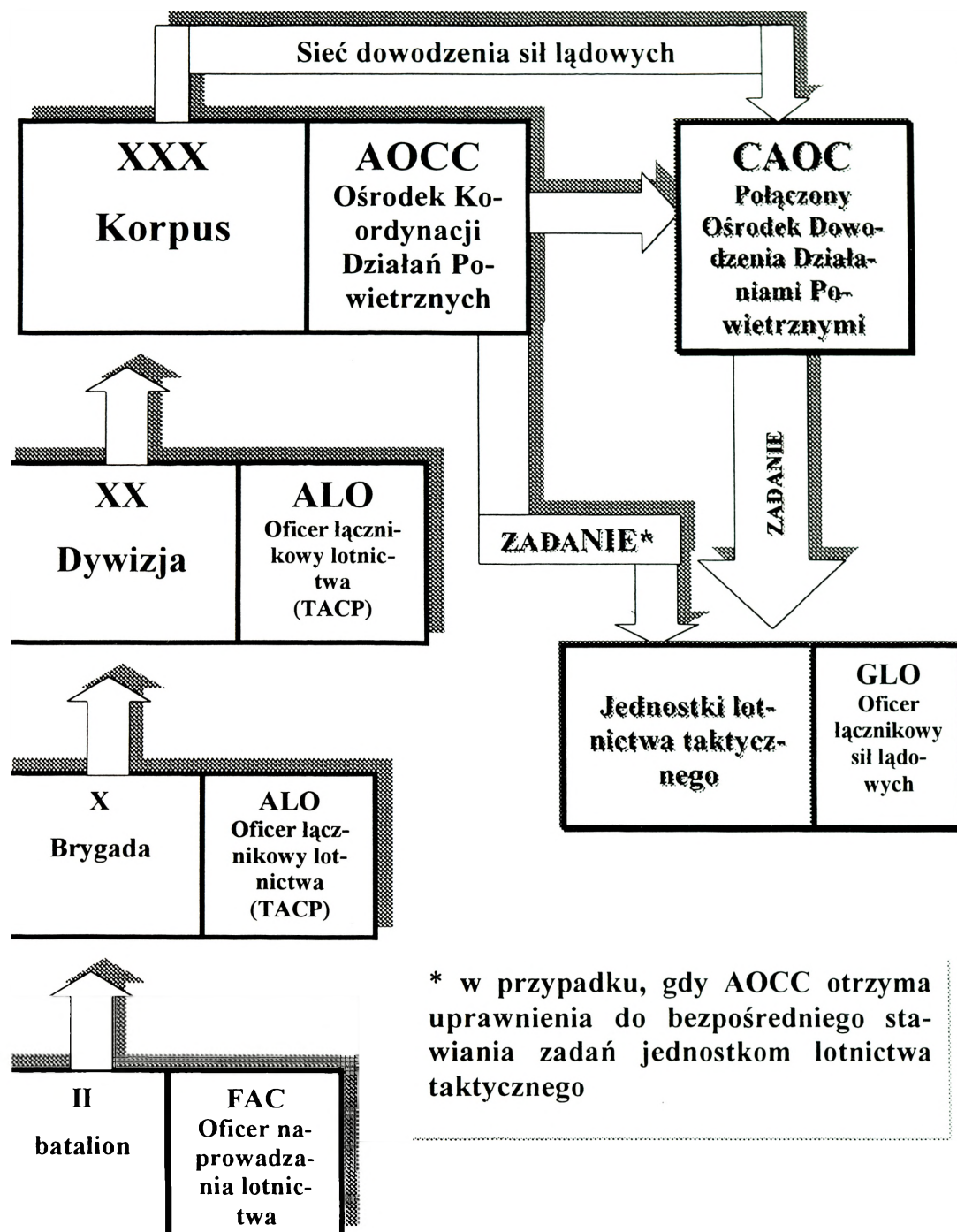
- naprowadzanie samolotów na obiekty uderzeń;
- przekazywanie informacji odbieranych z naprowadzanego samolotu (jeśli zachodzi taka potrzeba);
- meldowanie o rezultatach uderzeń wykonywanych przez samoloty (śmigłowce);
- meldowanie o pogodzie w rejonie rubieży styczności bojowej wojsk;
- koordynowanie działań podległych specjalistów np. operatorów podświetlaczy laserowych;

Proces planowania wsparcia lotniczego sił lądowych prowadzony jest na podstawie wytycznych wydanych przez CINCENT (w przyszłości CINNORTH) na szczeblu LANDCENT i AIRCENT (w przyszłości JSRC i AIRNORTH). W wyniku przyjętych na szczeblu operacyjnym uzgodnień pomiędzy dowódcą komponentu lądowego (LANDCENT) i powietrznego (AIRCENT) ustala się: cele działania, główny wysiłek wsparcia lotniczego oraz określa przydział wysiłku (ilość samolotów) dla poszczególnych korpusów, z rozbiciem na liczbę wylotów w ramach izolacji pola walki (BAI) i bezpośredniego wsparcia lotniczego (CAS).

Informacje te - zawarte w Dyrektywie Operacyjnej Sił Powietrznych przekazywane są codziennie do Połączonych Ośrodków Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC) i stanowią podstawę do szczegółowego planowania i przydzielania zadań wsparcia lotniczego jednostkom lotnictwa taktycznego.

W zależności od tego czy lotnictwo taktyczne wspiera wojska lądowe wykonując **zadania wcześniej zaplanowane** (PREPLANNED MISSIONS) bądź **wyloty na wezwanie z pola walki** (IMMEDIATE MISSIONS) stosowane są odmienne procedury.

W przypadku działań (wylotów) wcześniej zaplanowanych (rys. 10) zapotrzebowanie przekazywane jest kolejno od niższych organów dowodzenia lotnictwem taktycznym do Ośrodka Koordynacji Działan Powietrznych (AOCC) włącznie, a następnie do CAOC. Oddziały (bądź związki taktyczne) składające zapotrzebowanie są informowane o akceptacji bądź odrzuceniu ich zapotrzebowania na wsparcie lotnicze poprzez sieci dowodzenia sił lądowych.

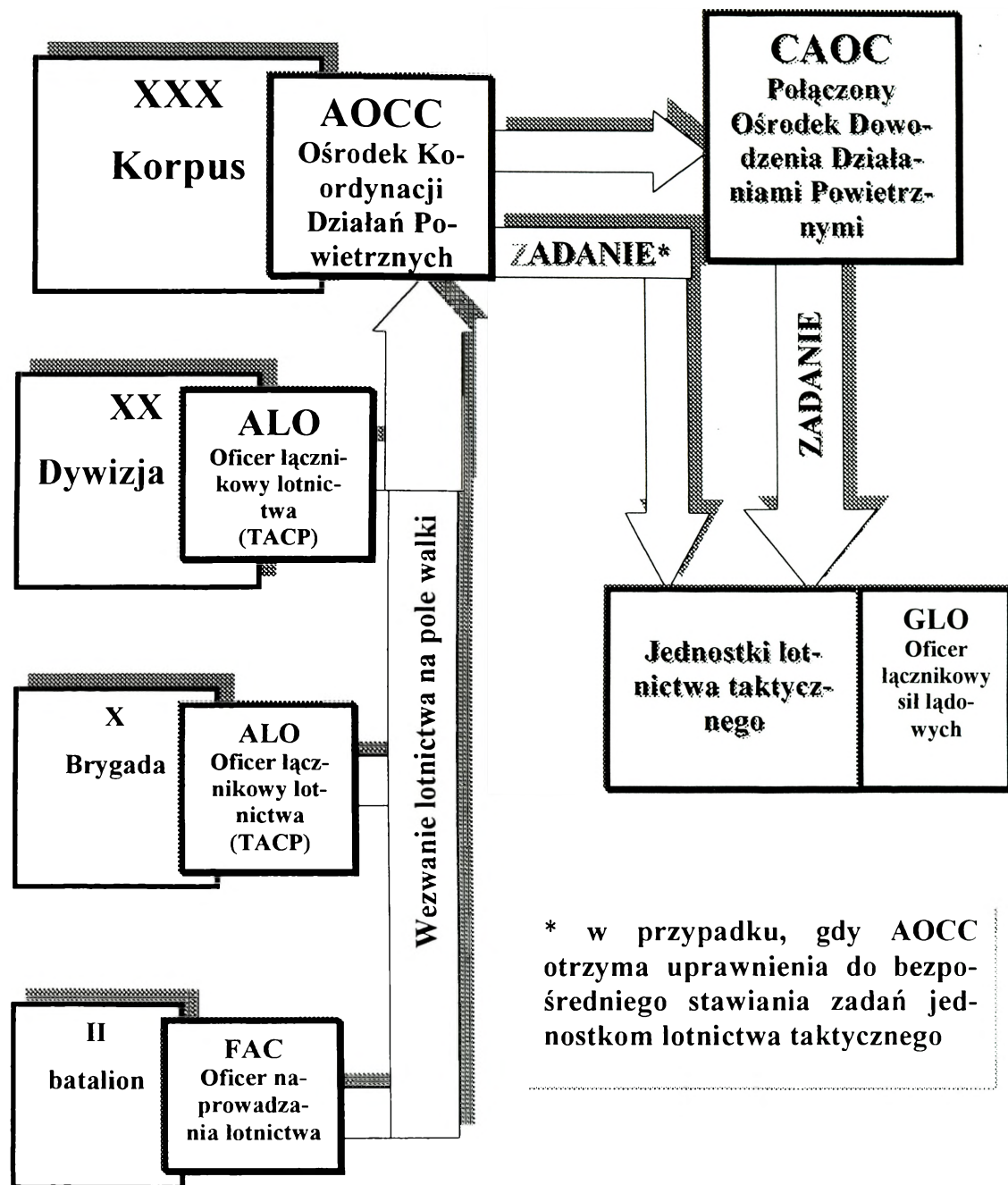


R0. Obieg informacji między organami dowodzenia lotnictwem taktycznym przy wykonywaniu wylotów wcześniej zaplanowanych (PREPLANNED MISSIONS) w ramach wsparcia lotniczego sił lądowych

W przypadku **wylotów na wezwanie z pola walki** (rys. 11) zapotrzebowanie na wsparcie lotnicze jest bezpośrednio przekazywane przez jednostkę potrzebującą wsparcia do AOCC z pominięciem pośrednich szczebli dowodzenia. Pominięte szczeble dowodzenia wyrażają swoją akceptację poprzez zachowanie ciszy radiowej, bądź w przypadku kolidujących ze sobą zapotrzebowań określają które z nich posiada priorytet.

Zapotrzebowanie na wsparcie lotnicze, zarówno w przypadku wylotów wcześniej planowanych, jak i wylotów na wezwanie z pola walki jest przesyłane z reguły z Ośrodka Koordynacji Działań Powietrznych (AOCC) do Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC), a stamtąd do wykonawców - jednostek lotnictwa taktycznego.

W uzasadnionych sytuacjach operacyjno - taktyczną warunkach, Ośrodek Koordynacji Działań Powietrznych może otrzymać uprawnienia do bezpośredniego stawiania zadań jednostkom lotnictwa taktycznego.



- s. 11. Obieg informacji między organami dowodzenia lotnictwem taktycznym przy wykonywaniu wylotów na wezwanie z pola walki (IMMEDIATE MISSIONS) w ramach wsparcia lotniczego sił lądowych

2. PROCEDURY WYPRACOWANIA DECYZJI O UŻYCIU SIŁ POWIETRZNYCH NATO W EUROPIE

Użycie sił powietrznych w każdym konflikcie zbrojnym zapewnia wykonanie uderzeń na najistotniejsze obiekty ugrupowania przeciwnika oraz niszczenie jego środków napadu powietrznego w powietrzu i na ziemi już od samego początku starcia militarnego. Ma to zatem istotny wpływ na obniżenie potencjału militarnego przeciwnika, a tym samym stwarza dogodne warunki siłom zbrojnym do prowadzenia połączonych operacji.

Jednym z najistotniejszych zadań Sił Powietrznych NATO jest pokonanie przeciwnika powietrznego przez skuteczną realizację działań ofensywnych i defensywnych. Uzyskanie przewagi w powietrzu determinuje osiąganie celów we wszystkich innych regularnych operacjach prowadzonych na lądzie bądź na morzu. Stąd też działania bojowe w operacjach lądowych (tj. ofensywne wsparcie lotnicze – OAS, izolowanie rejonu działań – AI) i taktyczne wsparcie sił morskich – TASMO oraz działania specjalne – SAO są dla sił powietrznych działaniami wspierającymi inne (lądowe, morskie) operacje.

Użycie sił powietrznych w każdym działaniu określone jest pewnymi zasadami, których istota bazuje na zasadach sztuki wojennej. Według taktycznej doktryny sił powietrznych NATO (ATP-33B) są to:

- cel i celowość (Selection and Maintenance of the Aim /Objective/);
- elastyczność (Flexibility);
- koncentracja sił (Concentration of Force);
- ekonomia wysiłku /sił/ (Economy of Effort);
- jedność wysiłku (Unity of Effort);
- ofensywny charakter działań (Offensive Action);
- bezpieczeństwo (Security);
- zaskoczenie (Surprise);
- morale (Morale);
- zarządzanie zasobami (Resources Management).

Oprócz wymienionych zasad, mających istotny wpływ na użycie taktycznych sił powietrznych, w ATP-33B sformułowana jest jeszcze jedna zasada, która w NATO uważana jest za podstawową, a mówi ona o uzyskaniu i utrzymaniu swobody działania (Graining and Maintaining the Freedom of Action). Podstawowym sposobem jej osiągnięcia będzie wywalczenie przewagi w powietrzu, co powinno zapewnić efektywne wykorzystanie przestrzeni powietrznej przez własne siły. Odpowiedni stopień uzyskania przewagi w powietrzu każdorazowo określany jest przez dowódcę odpowiedniego szczebla (w Europie np. COMAIRCENT lub CINNORTH) przy uwzględnieniu takich czynników, jak sytuacja operacyjno-taktyczna, zagrożenie, cele działań.

Siłom powietrznym NATO oprócz szczegółowo określonych zasad ich użycia, sformułowano także pewne wymagania które muszą spełniać. Taktyczna doktryna sił powietrznych NATO (ATP-33B) wymienia następujące wymagania w stosunku do taktycznych sił powietrznych:

- interoperacyjność (Interoperability);
- ciągłość działań w warunkach zakłóceń radioelektronicznych (Operations in Hostile Electronic Environment);
- żywotność (Survival to Operate);
- zdolność do działań we wszystkich warunkach atmosferycznych, w dzień i w nocy (Operations in All Conditions of Light and Weather);
- gotowość bojowa (Readiness);
- wyszkolenie (Training);
- łączność (Communications).

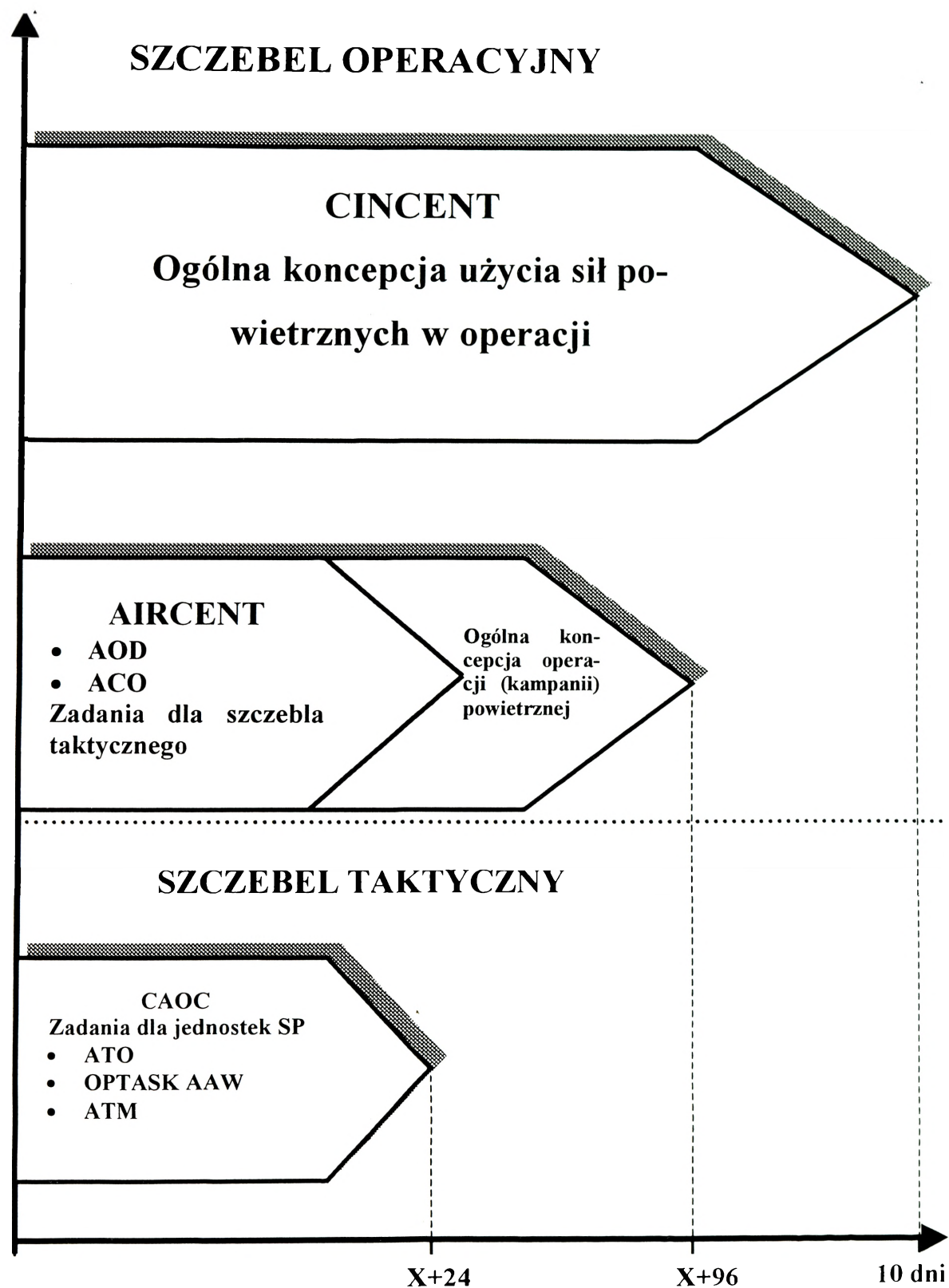
Przedstawione wymagania oraz zasady użycia sił powietrznych w NATO są podstawowymi czynnikami mającymi wpływ na ich wykorzystanie w działaniach bojowych. Nieuwzględnienie ich w okresie planowania działań może w istotny sposób przyczynić się do nieosiągnięcia zakładanych celów.

2.1. Planowanie użycia sił powietrznych NATO na szczeblach operacyjnych

Zgodnie z obowiązującymi w państwach NATO procedurami Naczelny Dowódca Połączonych Sił Zbrojnych w Europie (SACEUR) jest odpowiedzialny za opracowanie i realizację planów szkolenia sił powietrznych i przygotowanie ich do prowadzenia działań bojowych a także opracowanie ogólnych wskazówek dotyczących ich użycia w walce i operacji. Posiada on uprawnienia do stałego bądź czasowego (np. na czas trwania całej operacji, ważnego etapu operacji) przydzielania i podporządkowania sił powietrznych (lotnictwa taktycznego, wojsk raketowych SP, wojsk radiotechnicznych) podległym mu dowódcom. SACEUR nie zajmuje się planowaniem użycia lotnictwa taktycznego w operacjach bądź działaniach taktycznych. Zadanie to sędowane jest na szczebel operacyjny, a więc (na przykładzie Europy Centralnej) Głównodowodzącemu Połączonymi Siłami Zbrojnymi NATO w Europie Centralnej (CINCENT), który prowadzi ogólne planowanie połączonych operacji (połączonych kampanii) na okres 7 – 10 dni a także określa ich główne cele (rys. 12). CINCENT, na podstawie realizacji procesu planistycznego, udziela wytycznych i wskazówek dowódcom komponentów powietrznego (COMAIRCENT), lądowego (COMLANDCENT) i morskigo (COMBALTAP) w zakresie koordynacji działań w ramach prowadzonych operacji (kampanii) i osiągnięcia ich celów (rys. 9). Operacyjna ocena sytuacji prowadzona przez szczebel operacyjny (CINCENT, AIRCENT, LANDCENT, BALTAP) polega na rozpatrzeniu czynników politycznych, militarnych, ekonomicznych i społecznych zarówno u przeciwnika jak i u siebie, a także na określeniu (w miarę posiadanych informacji) całościowego obrazu sytuacji dla regionu działań. Efektem przeprowadzenia oceny sytuacji powinno by uzyskanie odpowiedzi na pytanie: **co musi by wykonane (uzyskane) w wyniku prowadzenia operacji (kampanii)?**

Opracowany na tym szczeblu dowodzenia plan operacji powinien dać odpowiedź na pytanie: **jak oraz kiedy ma być to osiągnięte (zrobione).**

Dowódca Sił Powietrznych (COMAIRCENT) po otrzymaniu Wskazówek i Wytycznych (Direction and Guidance) od CINCENT, w uzgodnieniu z Dowódcą Sił Lądowych (COMLANDCENT) i Obszaru Cieśnin Bałtyckich (COMBALTAP).



Rys. 12. Okresy planowania działań taktycznych sił powietrznych NATO na szczeblu operacyjnym i taktycznym

przystępuje do planowania operacji (kampanii) powietrznej ustalając cele tych działań, priorytety w zakresie działań ofensywnych i defensywnych (ogólne na czas trwania operacji – 5 – 7 dni oraz szczegółowe na kolejne 24 godziny).

Proces planowania operacji (kampanii) powietrznej w AIRCENT obejmuje następujące etapy (rys 13):

Etap 1. Studiowanie sytuacji powietrznej. Podstawowym celem tego etapu jest uzyskanie wszystkich dostępnych informacji o przeciwniku, dokonanie oceny jego możliwości oraz prawdopodobnych działań. W etapie tym koniecznym jest przeprowadzenie dokładnej analizy możliwości własnych oraz dokonanie analizy warunków w jakich będą prowadzone działania bojowe. Przeprowadzona analiza zadania pozwala na ustalenie priorytetów na główne (pokonać siły powietrzne przeciwnika – OCA, DCA) oraz wspomagające (wspierać siły lądowe i morskie – AI, OAS, TAR).

Etap 2. Określenie celów operacji (kampanii) powietrznej. Zadaniem tego etapu jest fizyczne ustalenie celów działań sił powietrznych a ponadto ogólne określenie etapów (faz) prowadzenia działań i sposobów ich wykonania. Celami operacji (kampanii) powietrznej może być np.:

- izolowanie i obezwładnianie systemu kierowania państwem i dowodzenia wojskami;
- wywalczenie i utrzymanie przewagi w powietrzu;
- niszczenie potencjału broni precyzyjnego rażenia;
- eliminowanie możliwości prowadzenia działań ofensywnych przez przeciwnika
- niszczenie sprzętu i wojsk przeciwnika.

Etap 3. Określenie strategii działań – w jaki sposób wykorzystać posiadane siły i środki do osiągnięcia wyznaczonych celów precyzując:

- a) CELE – co osiągnąć ?
- b) STRATEGIĘ – jak osiągnąć ?

c) ŚRODKI – czym osiągnąć ?

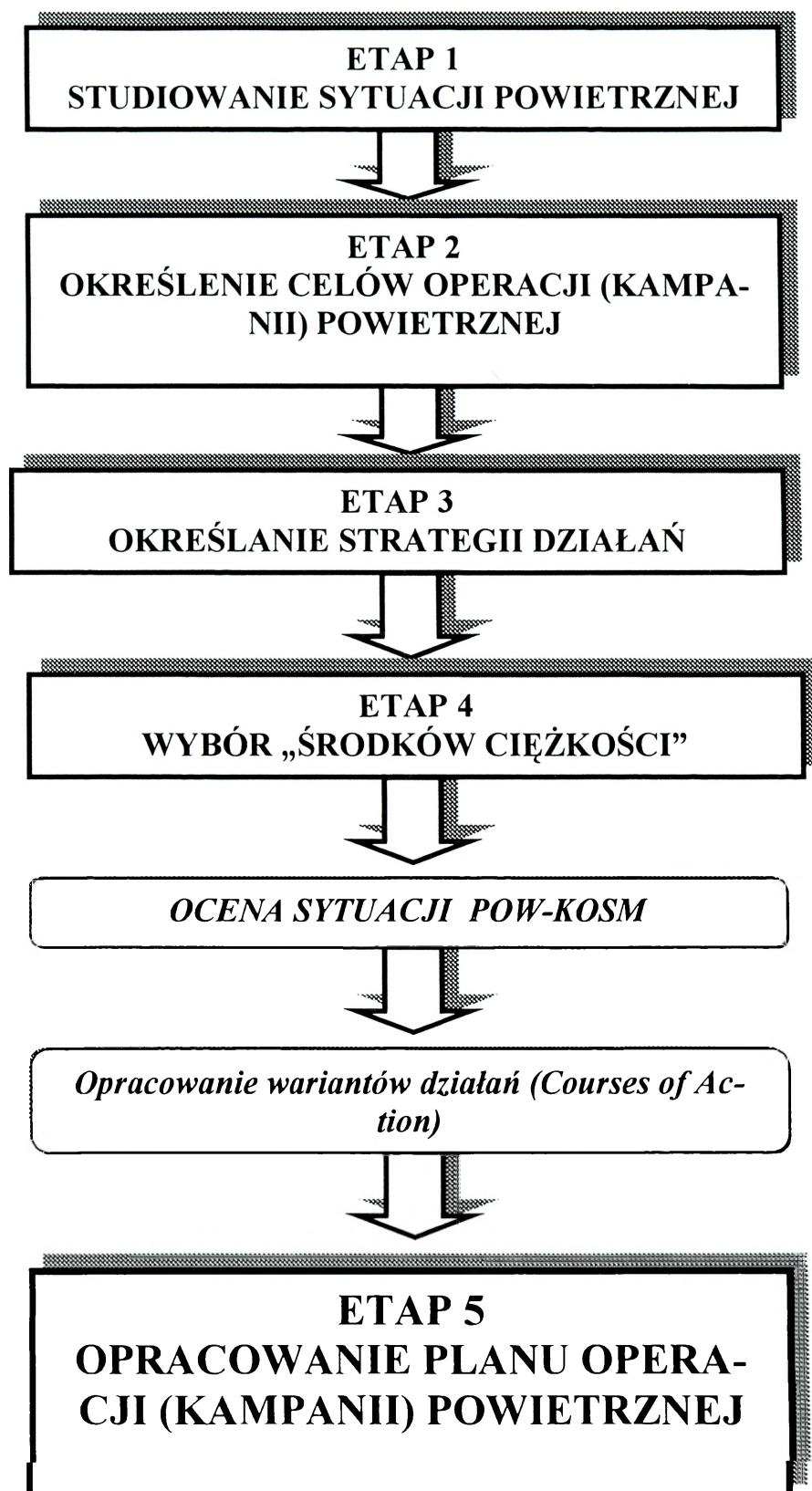
Etap 4. Wybór „środków ciężkości”¹. W etapie tym następuje ocena i przedstawienie wrażliwych, istotnych do prowadzenia działań środków własnych lub przeciwnika, np. posiadanie bardzo silnej OPL przez przeciwnika w planowanym obszarze działań naszego lotnictwa taktycznego, co z kolei powoduje konieczność wydzielenia dodatkowych sił lotnictwa wsparcia w celu wykonania zadania. Należy podkreślić, że niekoniecznie muszą być to najsilniejsze punkty przeciwnika – mogą być przedstawione również najsłabsze.

Zrealizowanie wszystkich przedsięwzięć w wymienionych etapach, uzupełnione o dodatkową ocenę sytuacji powietrzno-kosmicznej daje podstawę do opracowania wariantów operacji (kampanii) powietrznej (Courses of Action), które będą stanowiły merytoryczną bazę do opracowania planu operacji (kampanii) powietrznej.

Etap 5. Opracowanie planu operacji (kampanii) powietrznej – który jest podstawowym dokumentem organizowania i prowadzenia działań. Zawiera w sobie koncepcję prowadzenia operacji, listę obiektów uderzeń i priorytety, określa poziom wysiłku, określa jak i kiedy siły powietrzne mogą i będą uczestniczyć w działaniach. Plan ten musi być zsynchronizowany z planami dowódców innych rodzajów sił zbrojnych.

AIRCENT w wyniku szczegółowego planowania działań lotnictwa taktycznego opracowuje i przesyła w cyklu 24 godzinnym podległym dowódcom Połączonych Ośrodków Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC) Dyrektywę Operacyjną Sił Powietrznych (Air Operation Directive – AOD), która zawiera podstawowe informacje dotyczące ich działań (załącznik 4). Oprócz dyrektywy operacyjnej w AIRCENT opracowuje się i przesyła wszystkim zainteresowanym użytkownikom przestrzeni powietrznej rozkaz o kontroli przestrzeni powietrznej (Airspace Control Order – ACO).

¹ „Środek Ciężkości” wg Allid Joint Publication 1 – jakość, zdolność lub rejon z którego pochodzi siła wojska, narodu lub sojuszu, jego swoboda działania, siła fizyczna i wola walki. Istnieje na strategicznym, operacyjnym i taktycznym poziomie wojny.



Rys. 13. Proces planowania kampanii powietrznej

Dowódca Sił Lądowych (COMLANDCENT) współpracuje z dowódcą Sił Powietrznych (COMAIRCENT) w zakresie ogólnego planowania użycia lotnictwa taktycznego w ramach wsparcia wojsk lądowych oraz izolacji rejonu działań. LANDCENT wspólnie z AIRCENT określają hierarchię obiektów zwalczanych w ramach wsparcia (OAS) oraz izolacji rejonu działań (AI) a także wielkość wysiłku (limit) – określanego w samolotolotach (SORTIES) wydzielanego do działań na sygnał na korzyść poszczególnych korpusów wojsk lądowych. Ponadto LANDCENT wspólnie z AIRCENT, koordynuje położenie linii koordynacji wsparcia ogniowego FSCL oraz linii planowania izolacji i rozpoznania (RIPL).

Istotnym punktem planowania operacji (kampanii) powietrznej w AIRCENT jest proponowanie dla CINCENT podziału wysiłku sił powietrznych na rodzaje działań SP (zadania bojowe). Jest to o tyle bardzo istotne w okresie planowania, iż CINCENT decyduje o wielkości wysiłku wydzielanego na poszczególne działania, w odniesieniu do konkretnej sytuacji w regionie. Zakres tego podziału wysiłku warunkowany jest faktem, że pewne środki są odpowiednie do wykonania jednego zadania (np. A-10) lub kilku zadań (np. F-16) lub też istnieją ograniczenia ilości posiadanych środków mających istotne znaczenie (np. samolotów tankowania powietrznego, walki radioelektronicznej).

Dowódca AIRCENT wypracowuje szczegółową propozycję podziału wysiłku sił powietrznych, a następnie, po konsultacjach z zainteresowanymi dowódcami, CINCENT podejmuje decyzję. Decyzja CINCENT w zakresie podziału sił przedstawiona jest w ilości samolotolotów (sorties), natomiast AIRCENT zobowiązany jest do określenia podziału wysiłku na okres planowanej operacji (kampanii) oraz każdego dnia działań, tak aby posiadane siły i środki wykorzystać jak najefektywniej.

COMAIRCENT określa ponadto – dla każdego CAOC z osobna – wysiłki (limity) specjalnych środków szczególnego znaczenia, jak np. samoloty tankowania powietrznego, rozpoznawczych, WRE oraz SEAD.

Dowódca AIRCENT posiadając uprawnienia zarządzania operacyjnego (OPCON) – a czasami są mu przekazane również kompetencje dowodzenia operacyjnego (OPCOM) – ma możliwość podporządkowania poszczególnych jednostek jednego

CAOC do innego na określony okres działań lub też może tylko wydzielić (przydzielić) wysiłek na krótszy okres (dzień, etap) w celu wykonania specjalnych zadań.

Proces ten musi być zgodny z zadaniami postawionymi CAOC-om, gdyż od tego będzie uzależnione min. wykonanie:

- uderzeń na poszczególne obiekty (cele) wg określonych priorytetów;
- wsparcia (zabezpieczenia i ubezpieczenia) sił uderzeniowych;
- wykonania zadań w ramach obrony powietrznej.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że organizowanie operacji powietrznych wymaga często zaangażowania obu szczebli dowodzenia tj. operacyjnego (AIRCENT) i taktycznego (CAOC).

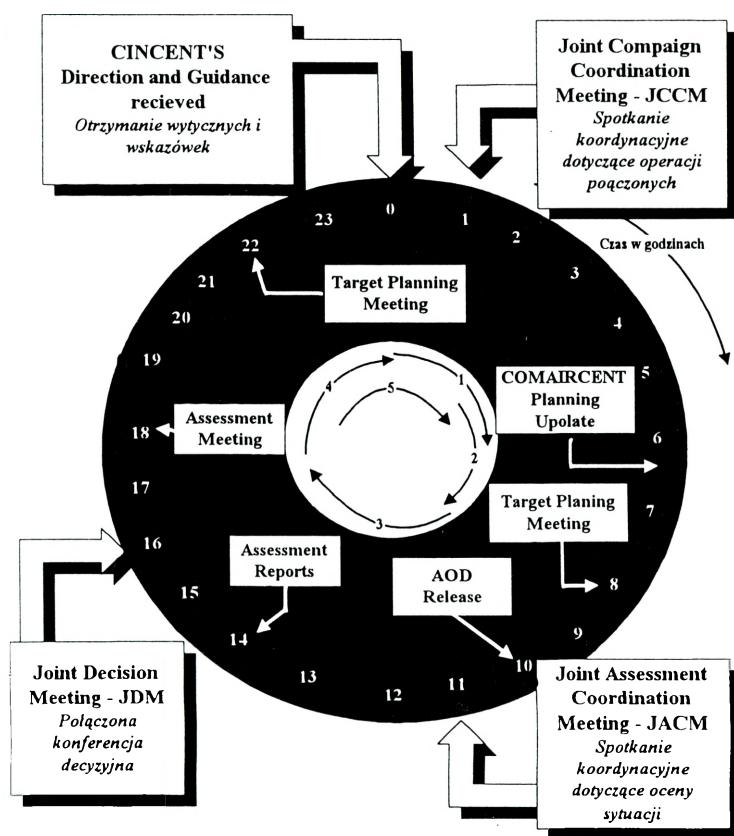
Reasumując cykl planowania (rys. 14) w AIRCENT obejmuje okres planowania ogólnego tzn. kolejnych 96 godzin oraz szczegółowego na 24 godziny, które obowiązują od czasu określonego w dyrektywie operacyjnej (AOD). Cykl pracy AIRCENT można opisać następująco:

- **0000 „Z”** – otrzymanie od CINCENT DIRECTION and GUIDANCE (wskazówki i wytyczne), ich analiza w sztabach LANDCENT, AIRCENT, BAL-TAP, przygotowanie spotkania koordynacyjnego operacji (kampanii) – JOINT CAMPAIGN COORDINATION MEETING (JCCM).
- **0100 „Z”** – początek JCCM (z udziałem dowódców rodzajów sił zbrojnych - załącznik 1) w czasie którego dokonuje się korekty aktualnego planowania (na podstawie otrzymania nowych danych); następuje wstępne przygotowanie spotkania koordynacyjnego dotyczącego oceny sytuacji i przeciwnika (JOINT ASSESSMENT COORDINATION MEETING – JACM) oraz wspólnego spotkania dowódców poszczególnych rodzajów sił zbrojnych – konferencji decyzyjnej (AIR / LAND / NAVY COMMANDERS CONFERENCE – ALNCC). Efektem tego spotkania będzie wydanie wytycznych do planowania działań powietrznych w kolejnym dniu oraz ostatnie korekty dyrektywy operacyjnej obowiązującej od 0600 dnia bieżącego.
- **0630 „Z”** Spotkanie dotyczące aktualizacji planowania użycia sił powietrznych (PLANNING UPDATE) w czasie którego przeprowadza się dyskusje

w zakresie planowania działań długofalowych w ramach operacji połączonych oraz wskazuje się przedsięwzięcia (zagrożenia) na które należy zwrócić uwagę w czasie kolejnych konferencji (spotkań).

- ” Początek spotkania planistycznego (TARGET PLANING MEETING) na którym opracowywana jest lista celów do działań na kolejne X+48 godzin, dokonuje się ostatniej korekty celów wprowadzanej dyrektywy .
- ” Wydanie dyrektywy operacyjnej obowiązującej od godzin rannych dnia następnego.
- ” Początek spotkania koordynacyjnego (z udziałem dowódców rodzajów sił zbrojnych) dotyczącego oceny sytuacji i przeciwnika (JOINT ASSESSMENT COORDINATION MEETING – JACM; załącznik - 2) w czasie którego dokonuje się analizy wytycznych i wskazówek otrzymanych od przełożonego (CINCENT) a dotyczących działań w X+48 godzinach; udzielane są wskazówki dla sztabu w zakresie planowania i przygotowania kolejnej dyrektywy operacyjnej oraz następuje wstępne określenie przygotowania i przeprowadzenia konferencji decyzyjnej z udziałem dowódców poszczególnych rodzajów sił zbrojnych.
- ’ Przekazanie meldunku do CINCENT o sytuacji operacyjno-taktycznej i rezultatach prowadzonych działaniach (ASSESSMENT REPORT).
- ” Początek konferencji decyzyjnej z udziałem dowódców rodzajów sił zbrojnych (JOINT DECISION MEETING – JDM; załącznik 3) lub AIR / LAND / NAVY COMMANDERS CONFERENCE (ALNCC) w czasie której następuje podjęcie decyzji dotyczącej długofalowego planowania połączonych operacji (kampanii).
- ’ Spotkanie dotyczące oceny działań własnych oraz oceny działań przeciwnika (ASSESSMENT MEETING) w czasie którego opracowywany jest meldunek o wynikach prowadzonych działań dla przełożonego (CINCENT).

- „Z” Spotkanie DIR OPS /AIR PLANS/ OPS OCA/ AI/ INTEL (TARGETING PLANNING) dotyczące ostatecznego określenia kategorii celów, priorytetów użycia sił powietrznych w kolejnych etapach działań.
- atkowo, w doraźnie ustalonym czasie między godziną 1800 a 2200 przeprowadzane jest spotkanie koordynacyjne (COORDINATION MEETING) dotyczące opracowania wyników IDM w zakresie planowania połączonej operacji (kampanii) powietrznej (Counter Air Campaign), analizy Allotment and Allocation a także dokonuje się pierwszego określenia kategorii celi, priorytetów i użycia sił w CA Campaign.



1. ASSESMENT – Ocena sytuacji – 00.00 – 06.00
2. PLANNING – Opracowanie listy celów - 04.00 – 10.00
3. Finalize Planning – Sporządzenie listy celów – 10.00 – 16.00
4. Execute – Nadzór nad przygotowaniem – 17.00 – 00.00
5. Controle – Kontrola przygotowania do działań – 21.00 – 06.00

Ry Model (cykl) przebiegu planowania w AIRCENT w funkcji czasu

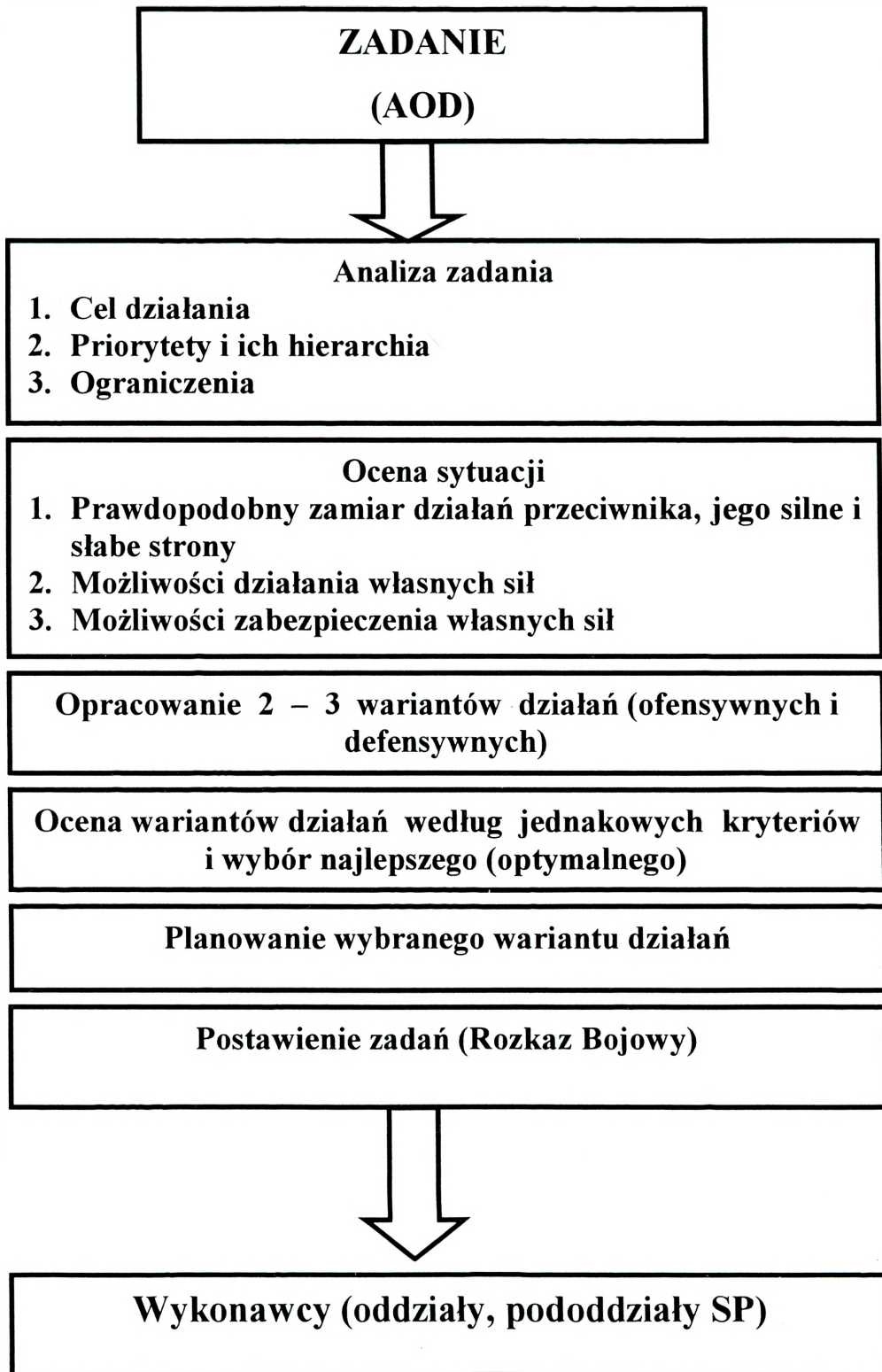
2.2. Procedury wypracowania decyzji o użyciu sił powietrznych NATO na szczeblach taktycznych

W siłach powietrznych NATO taktyczny szczebel dowodzenia obejmuje Połączone Ośrodki Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC) oraz podległe im jednostki lotnictwa taktycznego, obrony powietrznej, wojsk radiotechnicznych i przydzielone siły wsparcia.

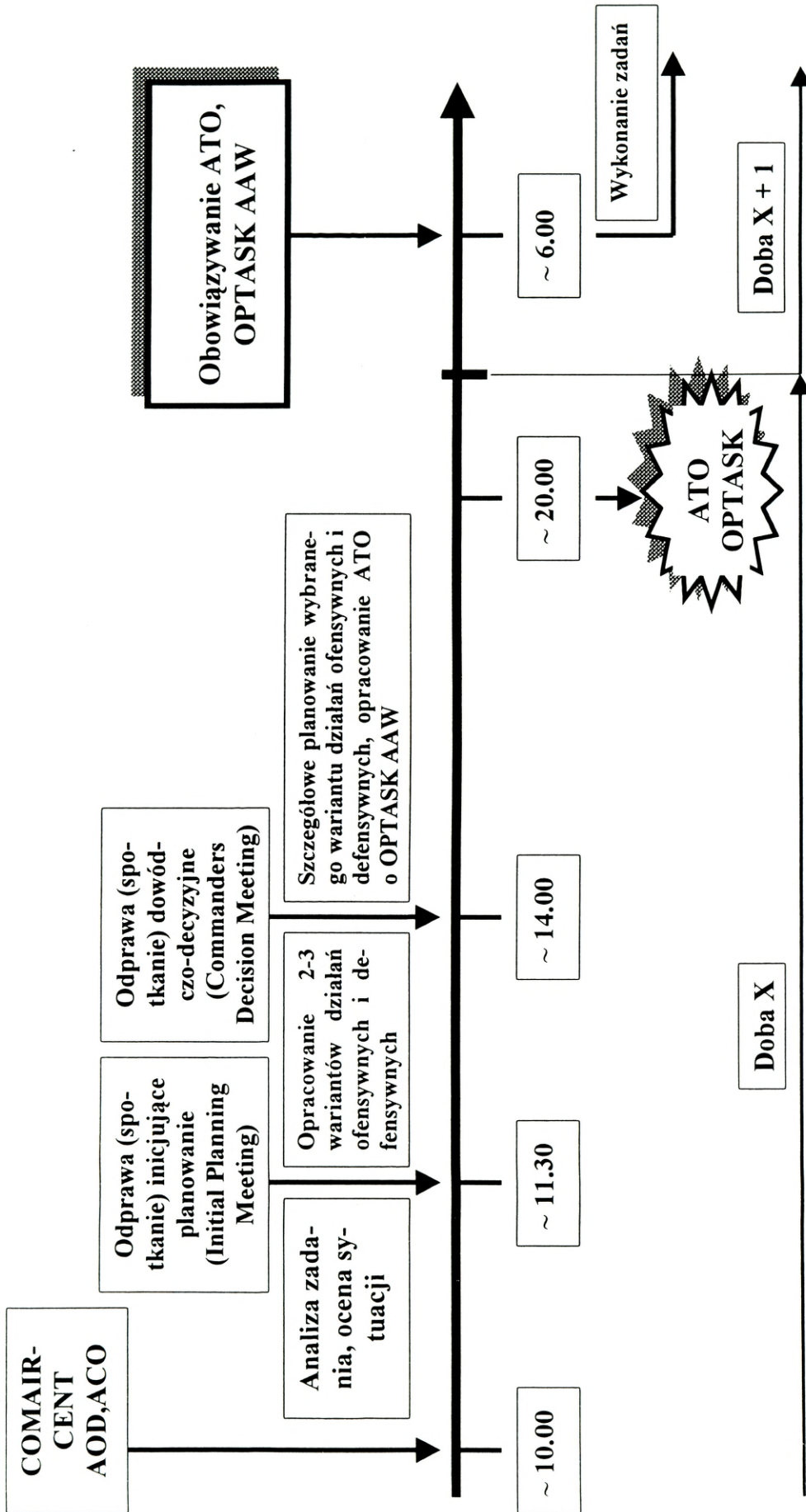
Połączone Ośrodki Dowodzenia Działaniami Powietrznymi – CAOC – są zintegrowanymi stanowiskami dowodzenia sił powietrznych, które kierują całością organizowania i prowadzenia działań powietrznych, zarówno ofensywnych (lotnictwa taktycznego), jak i defensywnych (sił obrony powietrznej) siłami na stałe im podległymi oraz czasowo im podporządkowanymi.

Podstawą do rozpoczęcia wypracowania decyzji w Połączonym Ośrodku Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC) według ogólnego modelu przedstawionego na rys. 15 jest Dyrektywa Operacyjna Sił Powietrznych (AOD – załącznik 4). Proces ten rozpoczyna się od analizy zadania i oceny sytuacji. Jest to podstawą do opracowania 2 - 3 wariantów działań zarówno defensywnych (obrony powietrznej), jak i ofensywnych (czyli lotnictwa uderzeniowego oraz wsparcia). W istocie są to zarysy ogólne (idee) proponowanych wariantów działania. Z kolei dokonuje się oceny tych wariantów według jednakowych kryteriów i wybiera najlepsze, czyli optymalne, spośród nich do realizacji (po jednym wariantcie działań defensywnych i ofensywnych). Następnie wybrane warianty planuje się szczegółowo. Wykonuje się niezbędne obliczenia, co jest podstawą do opracowania rozkazów bojowych - ATO i OPTASK AAW. Rozkazy te przesyła się wykonawcom, czyli oddziałom i pododdziałom Sił Powietrznych podporządkowanych CAOC. Zawarte w nich są wszystkie dane niezbędne do wykonania zadań. Dlatego w oddziałach i pododdziałach nie wypracowuje się decyzji, a jedynie realizuje wszystkie nakazane przedsięwzięcia w celu wykonania zadania.

Odzwierciedleniem tego modelu jest przebieg procesu decyzyjnego w CAOC w funkcji czasu przedstawiony na rys. 16.



R5. Ogólny model wypracowania decyzji według procedur stosowanych w Siłach Powietrznych NATO



Rys. 16. Przebieg procesu decyzyjnego według procedur stosowanych w Siłach Powietrznych NATO

Jak już wcześniej zaznaczono, dowódca CAOC otrzymuje Dyrektywę Operacyjną Sił Powietrznych raz na dobę, w godzinach przedpołudniowych (ok. 10.00 - 12.00Z²). W Połączonym Ośrodku Dowodzenia Działaniami Powietrznymi w ciągu doby realizowane są zazwyczaj trzy cykle decyzyjne na każde kolejne 8 godzin działań.

Przez pierwsze 1 - 1,5 godziny studiowana jest Dyrektywa Operacyjna Sił Powietrznych i prowadzona jest przez osoby funkcyjne analiza zadania oraz ocena sytuacji. Celem tego etapu jest określenie celu działania podległych sił, priorytetów podziału wysiłku na rodzaje działań oraz ocena sytuacji, a w tym ocena przeciwnika i możliwości własnych sił w zakresie wykonania zadań ofensywnych i defensywnych. Przy tym ocenę przeciwnika w zakresie prowadzenia działań przez siły lądowe oraz działań ofensywnych lotnictwa i defensywnych obrony powietrznej przeciwnika należy prowadzić wariantowo (2 - 3 warianty).

Po około 1 - 1,5 godziny od wpłynięcia Dyrektywy Operacyjnej Sił Powietrznych prowadzona jest **pierwsza formalna odprawa (spotkanie) sztabu CAOC inicjująca planowanie (INITIAL PLANNING MEETING).** Jej celem jest krótka ocena dotychczasowych działań (wnioski do dalszych działań), przedstawienie wniosków z analizy nowego zadania oraz ocena sytuacji (przeciwnik, wojska własne, w tym możliwości sił powietrznych podlegających CAOC). Przebieg tego spotkania oraz treść wystąpień oficerów CAOC przedstawione są niżej.

INITIAL PLANNING MEETING (IPM) - odprawa (spotkanie) sztabu inicjująca planowanie

Prowadzi się ją po 1 - 1,5 godzinie od wpłynięcia nowego zadania (AOD) przynajmniej raz na okres planowania działań (1 x na 8 godz.) Trwa ona do 30 minut i uczestniczą w niej: szef sztabu (DIR OPS) jako prowadzący, szef grupy planowania (CH PLANS), szef grupy rozpoznania (CH INTEL), szef grupy zabezpieczenia działań (CH SUPPORT), szef sekcji działań ofensywnych (CH OFFENSIVE), szef sekcji

² Z - czas ZULU (GREENWICH)

działań defensywnych (CH DEFENSIVE) oraz inni oficerowie w zależności od potrzeb. Na odprawie tej dokonuje się rozpatrzenia ogólnego zakresu wykonania zadań, bez ustalania szczegółów oraz przedstawiania wariantów. Odprawa ta ma pomóc w ocenie możliwości wykonania zadania oraz wstępnie ukierunkować na należyte przygotowanie kolejnej odprawy w zakresie posiadanych możliwości oraz prawdopodobnych działań przeciwnika.

Przebieg INITIAL PLANNING MEETING

Szef sztabu CAOC - DIR OPS:

- ogólne podsumowanie dotychczasowych działań (ostatniego cyklu) - działania ofensywne i defensywne;
- przedstawienie strat własnych - przedsięwzięcia minimalizacji strat w kolejnych działaniach;
- istotne problemy zabezpieczenia logistycznego;
- wnioski z realizacji dotychczasowych zadań (negatywy - pozytywy);
- ogólna charakterystyka zadań w kolejnym etapie - wg AOD: priorytety (działania ofensywne i defensywne, działania na rzecz wojsk lądowych), wykaz celów z listy priorytetów (PTL);
- realność wykonania zadań zawartych w AOD lub ewentualne zmiany w niej.

Starszy oficer sekcji działań ofensywnych - SO OFF:

- sytuacja meteorologiczna - prognoza na cykl planowania (8, 16, 24 godziny) w rejonie bazowania, po trasie, w rejonach działań;
- wpływ warunków meteorologicznych na możliwość realizacji zadań;
- przedstawienie ograniczeń w planowaniu wykorzystania poszczególnych rodzajów samolotów oraz uzbrojenia w zależności od warunków meteorologicznych.

Starszy oficer ds. rozpoznania wojsk lądowych - SO INT ARMY:

- ogólna sytuacja i prawdopodobny zamiar działania wojsk lądowych przeciwnika, w tym najsilniejsze i najsłabsze strony;

- wpływ działań wojsk lądowych przeciwnika na położenie wojsk własnych.

Szef rozpoznania - CH INT:

- dotychczasowe działania SP przeciwnika, ocena dotychczasowych strat jego lotnictwa, wojsk raketowych i radiotechnicznych OP, straty w logistyce i systemie dowodzenia SP przeciwnika;
- ocena możliwości przeciwdziałania własnym samolotom (prowadzenia działań defensywnych przez przeciwnika), możliwe warianty organizacji OP przeciwnika, jej silne i słabe strony; propozycje w zakresie: wyboru osi tras lotu (planowania korytarza przelotu), pokonania środków OP i OPL oraz zabezpieczenia działań;
- ocena lotnictwa uderzeniowego i wsparcia przeciwnika (możliwości prowadzenia działań ofensywnych);, liczba, rodzaj i możliwości samolotów mogących brać udział w działaniach ofensywnych (OCA, AI, OAS), liczba samolotów tankowania powietrznego, WRE , dowodzenia, możliwe warianty użycia lotnictwa przeciwnika do działań ofensywnych, wg zasad: czego (kogo), kiedy, gdzie należy się spodziewać;
- ocena sytuacji logistycznej SP przeciwnika (składy, magazyny, ilość środków);
- propozycje w zakresie organizowania i prowadzenia działań własnych wg zasad: jak, kiedy, co?

Oficer łącznikowy wojsk lądowych - GLO:

- ocena dotychczasowych działań własnych wojsk lądowych, główny cel i zamiar prowadzenia operacji przez wojska lądowe;
- kiedy, gdzie i dlaczego wymagane są działania lotnictwa na rzecz wojsk lądowych w ramach CAS, BAI, AI oraz TAR;
- zasady organizacji współdziałania wojsk lądowych z SP.

Szef zabezpieczenia - CH SUP:

- ogólna sytuacja logistyczna i normy krytyczne (paliwo, amunicja, rakiety); zapasy (paliwo, uzbrojenie) w wylotach na dzień - ogólnie;

- stan lotnisk - DS / DK, schrony, możliwości odtwarzania gotowości bojowej samolotów oraz lotnisk (lotniska sprawne, sprawne w ograniczonym zakresie, niewykorzystane);
- liczba i typ samolotów, które nie mogą być użyte (uszkodzenia, remonty), czas usprawnienia;
- propozycje przebazowań (oprócz nakazanych w AOD) wg zasad: dlaczego, co, skąd – dokąd, w jaki sposób?
- propozycje w zakresie zabezpieczenia logistycznego (uzupełnienie paliw, środków rażenia, przemieszczenie środków).

Szef sekcji działań ofensywnych - CH OFF:

- ogólna ocena możliwości prowadzenia działań ofensywnych przez lotnictwo SP CAOC - ilości samolotów uderzeniowych (LMB, LSz), rozpoznawczych i zabezpieczających (LM, SEAD, WRE, wczesnego wykrywania), liczba samolotów w planowanym okresie;
- możliwości przestrzenne i czasowe lotnictwa przeznaczonego do działań ofensywnych (w ramach OCA, AI, OAS), orientacyjny efekt działań (ile obiektów z hierarchicznie zestawionej listy obiektów w dyrektywie operacyjnej może być zwalczanych, jaki może być osiągnięty rezultat);
- możliwości działań grup ubezpieczających - WRE, LM, SEAD, LR;
- możliwości organizacji połączonych działań powietrznych (COMAO).

Szef sekcji działań defensywnych - CH DEF:

- ogólna ocena możliwości prowadzenia działań defensywnych przez obronę powietrzną;
- możliwości radiolokacyjnego wykrywania: liczba i rozmieszczenie CRC i RRP, ich możliwości w zakresie wykrywania przeciwnika powietrznego, luki w polu radiolokacyjnym;
- system wczesnego wykrywania i naprowadzania - możliwości;
- raketowe środki OP: straty, rozmieszczenie, możliwości, proponowane zmiany;

- LM: ilości samolotów i bazowanie (które samoloty wyłączone), możliwość narastania sił, strefy dyżurowania w powietrzu - ile, gdzie, możliwości czasowe dyżurowania;
- sumaryczna ilość kanałów celowania.

Szef grupy planowania - CH PLANS :

- podsumowanie wystąpień, zamiar dowódcy Sił Powietrznych (AIRCENT);
- słabe i mocne strony SP CAOC;
- przewidywane możliwości działań; przeciwko czemu możemy oddziaływać w ramach AOD/ PTL (jakie kategorie celów);
- ukierunkowania w zakresie wykorzystania np. samolotów wielozadaniowych, użycia dodatkowych (przydzielonych) sił;
- propozycje zmiany (korekty) zadań z AOD (np. zmiany kolejności zwalczania obiektów z hierarchicznej listy celów).

Szef sztabu - DIR OPS:

Ukierunkowuje sztab w zakresie organizacji pracy i planowania działań określając:

- co jest do wykonania/ planowania;
- zadania wynikające z AOD;
- obopólne zależności (wojska przeciwnika / własne) - słabe i mocne strony działań ofensywnych (planowanie grup uderzeniowych) i defensywnych;
- ograniczenia czasowe (najwcześniejsze - najpóźniejsze uderzenie);
- jakie warianty przygotować (może dać wytyczne ukierunkowujące opracowanie wariantów działań ofensywnych i defensywnych);
- pytania do sztabu.

Istotą odprawy sztabu inicjującej planowanie oprócz analizy zadania i oceny możliwości przeciwnika jest ocena swoich możliwości wykonania zadań, w tym przez lotnictwo bojowe, lotnictwa wsparcia oraz przez siły obrony powietrznej. W odniesieniu do lotnictwa ocenia się możliwości przestrzenne (taktyczne promienie działania) oraz możliwości zwalczania obiektów z hierarchicznie uporządkowanej listy obiektów uderzeń zawartej w Dyrektywie Operacyjnej Sił Powietrznych. Podczas oce-

ny możliwości w zakresie zwalczania tych obiektów ustala się potrzebną ilość samolotów uderzeniowych na każdy z nich z uwzględnieniem rodzaju i charakteru celu, rodzaju i ilości środków rażenia, ilości zbiorników podwieszanych oraz możliwości pokonania OPL przeciwnika po trasie lotu i w rejonie celu, możliwości wykrycia i rozpoznania obiektu, a także możliwości zbudowania manewru do ataku. Ocenia się również możliwości zabezpieczenia tych działań, szczególnie pod względem logistycznym. **W odniesieniu do działań defensywnych (obrony powietrznej)** ocenia się możliwości wykrywania przeciwnika powietrznego (w tym z wykorzystaniem samolotów systemu wczesnego wykrywania) oraz możliwości w zakresie rażenia samolotów przeciwnika przez rakiety przeciwlotnicze i lotnictwo myśliwskie w ramach osłony wojsk i obiektów. Ocenia się również możliwości zabezpieczenia tych działań.

Wnioski z analizy zadania i oceny sytuacji przedstawione przez oficerów CAOC oraz wytyczne szefa sztabu są następnie podstawą do opracowania 2 - 3 wariantów działań ofensywnych lotnictwa oraz defensywnych obrony powietrznej. Prace te wykonuje sekcja działań ofensywnych oraz sekcja działań defensywnych grupy planowania we współdziałaniu z oficerami rozpoznawczymi oraz zabezpieczenia logistycznego.

W odniesieniu do lotnictwa taktycznego, które jest głównym wykonawcą działań ofensywnych, w wariantach tych określa się kierunek przełamania obrony przeciwlotniczej przeciwnika, osie tras lotu, sposób ubezpieczenia działań poprzez wydzielenie grup taktycznego przeznaczenia do obehwładnienia środków OPL na trasie lotu i w rejonie celów (samoloty SEAD), do osłony przed atakami lotnictwa myśliwskiego przeciwnika. W wariantach tych uwzględnia się także sposób osłony radioelektronicznej przez wyspecjalizowane samoloty lub śmigłowce WRE oraz wykorzystanie samolotów wczesnego wykrywania i naprowadzania a także potrzeby ewentualnego tankowania w powietrzu.

W tym samym czasie, co opracowanie wariantów działań ofensywnych, są przygotowywane **warianty działań defensywnych**, czyli warianty organizacji i sposobu działania sił obrony powietrznej w rejonie odpowiedzialności CAOC. W wariantach tych określa się sposób organizacji wykrywania przeciwnika powietrznego, rejon odpowiedzialności wojsk raketowych (MEZ, CLUSTER) oraz LM z dyżuro-

wania na lotniskach i w powietrzu (CAP, FAOR), sposób wykorzystania samolotów wczesnego wykrywania i naprowadzania, a także samolotów tankowania powietrznego do uzupełniania paliwa samolotom myśliwskim dyżurującym w powietrzu.

Najważniejszym etapem w procesie wypracowania decyzji jest druga, formalna odprawa (spotkanie) sztabu (odprawa dowódczo-decyzyjna - COMMANDER'S DECISION MEETING), które odbywa się około 2 - 2,5 godziny po zakończeniu pierwszego spotkania (Initial Planning Meeting). W spotkaniu tym po raz pierwszy od otrzymania AOD uczestniczy dowódca CAOC.

Celem tej odprawy jest podjęcie decyzji przez dowódcę CAOC poprzez akceptację do realizacji jednego wariantu (spośród 2 - 3 przedstawionych) działań ofensywnych lotnictwa taktycznego i defensywnych obrony powietrznej.

Przebieg tego spotkania sztabu różni się od pierwszego, inicjującego planowanie, spotkania tym, że oprócz wniosków z analizy zadania i oceny sytuacji prezentowane są przygotowane propozycje 2 - 3 wariantów działań ofensywnych i defensywnych oraz ich ocena. Przedstawia ją zazwyczaj szef sztabu (DIR OPS) w końcowej części spotkania oceniając warianty działań według określonych kryteriów i proponując do realizacji te, które są według tej oceny optymalne.

Dowódca CAOC może zaakceptować te warianty lub nakazać wniesienie poprawek. W razie potrzeby, poprzez zadawanie pytań oficerom uczestniczącym w spotkaniu, wyjaśnia się wątpliwości, lub te problemy, które nie zostały w pełni naświetlone. Przebieg tego spotkania oraz treść wystąpień oficerów CAOC przedstawione są poniżej.

COMMANDER'S DECISION MEETING (CDM) - odprawa (spotkanie) dowódczo-decyzyjna sztabu CAOC

Prowadzi się ją jeden raz na okres planowania działań (przynajmniej 1 x 8 godz.) w ciągu około 45 minut. CDM jest pierwszym formalnym spotkaniem sztabu CAOC, w którym uczestniczy dowódca. **Celem tej odprawy jest wybór konkretnego wariantu i sposobu prowadzenia działań defensywnych i ofensywnych, określenie**

priorytetów oraz określenie ogólnego kierunku działań w kolejnych etapach (rola COMCAOC).

W spotkaniu tym uczestniczą:

- Dowódca CAOC;
- Szef sztabu - prowadzący;
- Szef grupy planowania;
- Szef grupy rozpoznania;
- Szef sekcji działań ofensywnych;
- Szef sekcji działań defensywnych;
- Szef grupy zabezpieczenia logistycznego;
- Inni oficerowie CAOC w zależności od potrzeb.

Przebieg COMMANDER's DECISION MEETING

1. Wprowadzenie - szef sztabu (DIR OPS):

- rezultaty dotychczasowych działań, straty, analiza słabych stron (czego i dlaczego nie osiągnęliśmy w poprzednich działaniach, na co zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu);
- analiza zadania, cel działań i priorytety wynikające z AOD;
- obiekty działań, kolejność (hierarchia ich zwalczania);
- zasadnicze problemy mające wpływ na realizację zadań.

2. Warunki meteorologiczne - starszy oficer (SO OFF):

- rozwój sytuacji meteorologicznej na cykl planowania i jej zmiany;
- wpływ warunków meteorologicznych na realizację zadań;
- wnioski dotyczące możliwych ograniczeń użycia sił i środków uzbrojenia;

3. Działania przeciwnika - szef grupy rozpoznania (CH INT):

- sytuacja ogólna wojsk przeciwnika;

- ocena sił i środków, ich możliwości oraz prawdopodobny wariant działania wojsk lądowych przeciwnika, a w tym główny kierunek uderzenia w działaniach ofensywnych lub rejon skupienia głównego wysiłku w działaniach defensywnych, manewr wojsk, przeprawy, możliwość wysadzenia desantów;
- ocena sił i środków OP, lotnictwa przeznaczonego do działań ofensywnych, poniesione straty, stan lotnisk, możliwości oraz prawdopodobny zamiar użycia sił powietrznych przeciwnika do działań ofensywnych i defensywnych;
- prawdopodobny wariant organizacji OP oraz wykonania zadań ofensywnych przez przeciwnika;
- wnioski z analizy obiektów i warunków działań;
- wnioski - propozycje dotyczące prowadzenia działań własnych (ofensywnych, organizacji OP oraz przedsięwzięcia zachowania żywotności wojsk);

4. Ocena wojsk własnych:

Wojska lądowe - oficer łącznikowy wojsk lądowych (GLO):

- siły i środki własnych wojsk lądowych oraz ich możliwości;
- ocena dotychczasowych działań i zamiar (plan) użycia wojsk lądowych;
- wymagania wobec sił powietrznych CAOC w zakresie działań na rzecz wojsk lądowych w ramach AI, OAS (CAS, BAI), TAR;
- zasadnicze problemy współdziałania SP z wojskami lądowymi.

Sily powietrzne:

a) zabezpieczenie logistyczne - szef grupy zabezpieczenia logistycznego (CH SUPP):

- stan sił i środków zabezpieczenia logistycznego SP CAOC (szczególnie ograniczenia) - paliwo, środki rażenia, środki transportu, terminy odtwarzania gotowości bojowej samolotów po ostatnim wylocie – konkrety;
- odtwarzanie gotowości bojowej wojsk raketowych OP i radiotechnicznych - konkrety
- stan lotnisk, potrzeby remontowe, ograniczenia w wykorzystaniu;

- potrzeby w zakresie przebazowania lotnictwa (kto, kiedy, dokąd) - czy jest to zadanie wynikające z AOD czy własna propozycja;
- potrzeby i terminy w zakresie uzupełnienia środków logistycznych.

b) działania ofensywne - szef sekcji działań ofensywnych (CH OFF):

- analiza stanu samolotów (straty, aktualny stan, narastanie sił);
- porównanie ilościowe posiadanych sił i środków (przeciwnik / własne), ocena możliwości użycia lotnictwa do działań ofensywnych (liczba samolotów, które mogą być użyte do OCA, AI, OAS, TAR, SWEEP, ESCORT, AEW, AAR, EW);
- ocena własnych możliwości (ilość samolotów poszczególnych rodzajów lotnictwa, taktyczne promienie działania), możliwości w zakresie zwalczania obiektów, możliwości tworzenia grup uderzeniowych i wykonywania połączonych działań powietrznych (COMAO), możliwości w zakresie zabezpieczenia własnych działań (zwalczanie baterii OP i stacji radiolokacyjnych, tankowanie w powietrzu, WRE itp.);
- przedstawienie 2 - 3 wariantów działań ofensywnych lotnictwa (jeżeli nie będzie ich prezentował szef planowania - CH PLANS).

c) działania defensywne - szef działań defensywnych (CH DEF):

- analiza posiadanych sił i środków OP (sił i środków do działań defensywnych) - straty, aktualny stan, narastanie sił;
- analiza i ocena możliwości wojsk radiotechnicznych w zakresie wykrywania przeciwnika powietrznego, potrzeby w zakresie manewru części sił WRt oraz użycia samolotów wczesnego wykrywania i naprowadzania;
- analiza i ocena możliwości raketowych środków OP, propozycje budowy systemu OP (MEZ, CLUSTER), potrzeby w zakresie manewru części sił WR OP;
- analiza i ocena możliwości wykorzystania LM do dyżurowania w strefach (FAOR, CAP) i na lotniskach;
- przedstawienie 2 - 3 wariantów działań defensywnych SP (jeżeli nie będzie ich prezentował szef planowania - CH PLANS).

5. Ogólna ocena własnych możliwości oraz prezentacja propozycji wariantów działań - szef grupy planowania (CH PLANS):

Uwaga: jeżeli CH PLANS występuje podczas COMMANDER'S DECISION MEETING, to prezentuje warianty działań ofensywnych i defensywnych oraz ich ocenę (zalety i wady). Wówczas nie prezentują propozycji wariantów CH OFF i CH DEF.

- przypomnienie celu działania SP, zadań i priorytetów z AOD;
- zdolność sił podporządkowanych CAOC do wykonania zadań;
- przedstawienie wariantów działań ofensywnych i defensywnych oraz ich zalet i wad.

6. Ocena i propozycja wyboru wariantów - szef sztabu (DIR OPS):

- ocena wariantów działań ofensywnych i defensywnych;
- rekomendacja wybranych wariantów działań ofensywnych i defensywnych dla dowódcy;
- inne propozycje, np. przebazowanie i przemieszczenie sił, które nie wynikają z AOD, zmiana priorytetów w zakresie zwalczania obiektów itp.

7. Dyskusja, podjęcie i zatwierdzenie decyzji przez dowódcę Połączonego Ośrodka Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC).

W czasie prezentacji opracowanych wariantów działań tak ofensywnych jak i defensywnych koniecznym staje się ustalenie pewnych kryteriów, które dla wszystkich propozycji będą takie same. Jest to o tyle potrzebne, że po zaprezentowaniu wariantów należy określić te spośród nich, które są racjonalne w zakresie uzyskania nakazanych rezultatów działań. Takimi kryteriami, mogącymi pomóc w uzyskaniu odpowiedzi, który z przedstawionych wariantów jest lepszy, mogą być: możliwości uzyskania zaskoczenia przeciwnika, elastyczność działania (możliwość reagowania na nieprzewidziane zmiany w sytuacji operacyjno-taktycznej), stopień realizacji priorytetów z AOD, ekonomia sił (koszt – efekt), ryzyko wykonania zadania; wykorzystanie słabych stron przeciwnika; sytuacja w powietrzu; oczekiwane rezultaty działań; zakładane (orientacyjne) straty w siłach własnych.

Są to tylko przykładowe kryteria, które mogą ale nie muszą być jednakowo rozpatrywane. Które z podanych albo i innych kryteriów będą uwzględniane, uwarunkowane jest przede wszystkim sytuacją operacyjno-taktyczną oraz doświadczeniem sztabu CAOC zajmującego się przygotowaniem i organizowaniem działań bojowych. Prezentacja i rekomendacja wariantów działań bojowych powinna, poprzez wykazanie ich wad i zalet, udowodnić, że właśnie ten a nie inny jest optymalnym i celowym do realizacji. I tak np. rozpatrując dwa warianty działań ofensywnych POTOK i BURZA, uwzględniając przeprowadzenie oceny wg tych samych kryteriów ustalamy, że POTOK jest wariantem bardziej efektywnym, gdyż ma więcej pozytywów niż BURZA (przeprowadzenie dokładnej analizy swoich możliwości, oceny prawdopodobnych działań przeciwnika oraz sytuacji operacyjno-taktycznej a także zakładanych celów działań).

KRYTERIA	POTOK	BURZA
Zaskoczenie	++	+
Ryzyko wykonania zadania	+	++
Wykorzystanie słabych stron	++	+
Oczekiwane rezultaty działań	++	+
Stopień realizacji priorytetów	++	+

Po zakończeniu CDM wybrane do realizacji warianty działań ofensywnych i defensywnych (po jednym) są szczegółowo planowane, czyli ustalane są szczegółowe trasy lotu, obliczenia nawigacyjne wykonania zadania z uwzględnieniem działań zabezpieczających oraz rozmieszczenie, sposób i terminy użycia sił defensywnych (OP). Te szczegółowe plany działań ofensywnych lotnictwa oraz defensywnych obrony powietrznej są podstawą do opracowania rozkazu bojowego lotnictwa (Air Tasking Order - ATO) i rozkazu bojowego dla obrony powietrznej (Operational Tasking for Anti Air Warfare - OPTASK AAW). Układy tych rozkazów przedstawione są w załączniku 5 i 7.

Rozkazy te do godziny 20.00, a najpóźniej 6 godzin przed rozpoczęciem działań, muszą zostać przesłane do wykonawców, czyli oddziałów lotnictwa i obrony po-

wietrznej (oddziałów wojsk raketowych i radiotechnicznych) oraz na stanowiska dowodzenia SP, a obowiązują najczęściej od godziny 0600Z dnia następnego.

Rozkaz bojowy lotnictwa (ATO), wraz z załącznikami, zawiera wszystkie niezbędne dane dotyczące przygotowania się i udziału w prowadzonych działaniach. Na podkreślenie zasługuje fakt, że ATO musi zostać opracowane na każdy cykl planowania tzn. jeżeli działania są planowane na 8 godzin to jeden raz na ten okres czasu, a jeżeli w cyklu 24 godzinnym to również rozkaz jest opracowywany na okres 24 godzin. W NATO każdy dokument bojowy jest określany czasem w którym on obowiązuje.

W części ogólnej ATO zawarte są podstawowe informacje na temat oceny sytuacji, a w tym oceny Sił Powietrznych przeciwnika oraz własnych celów działań i priorytetów w poszczególnych rodzajach działań. W tej części zawarta jest też ogólna koncepcja działań.

W poszczególnych aneksach ATO znajdują się z reguły informacje dotyczące sytuacji (ze szczególnym uwzględnieniem danych najistotniejszych z punktu widzenia prowadzonego rodzaju działań), cele działań oraz zadania dla wykonawców (TASKING). W aneksach dotyczących działań związanych ze zwalczaniem obiektów naziemnych znajdują się informacje o tych obiektach (numer identyfikacyjny obiektu uderzenia, jego opis, współrzędne).

Jednym z bardziej skomplikowanych do napisania załączników jest ANNEX COMAO dotyczący połączonych działań powietrznych. Wynika to przede wszystkim z tego, iż w działaniach tych bierze udział stosunkowo duża liczba samolotów różnych rodzajów lotnictwa, które realizują swoje zadania w tym samym czasie i rejonie.

ATP-33 (B) określa COMAO jako „połączone ze sobą działania lotnictwa co do czasu, rozmachu działań oraz przestrzeni, w której jednostki o różnym przeznaczeniu oddane są pod dowództwo jednego przełożonego dla osiągnięcia określonego, wspólnego – specyficznego celu”.

Toteż zaplanowanie takich działań jest procesem bardzo trudnym, wymagającym dużego wysiłku w celu zorganizowania wspólnego ugrupowania i przeprowadzenia wspólnych działań samolotów różnego przeznaczenia i bazowania. Wszystkie dane dotyczące zorganizowania COMAO muszą być odzwierciedlone w dokumencie bojo-

wym, który po opracowaniu w CAOC przesyłany jest zainteresowanym jednostkom biorącym udział w tych działaniach. Dokumentem tym jest załącznik do rozkazu bojowego użycia lotnictwa (ATO ANNEX COMAO - załącznik 6)

Rozkaz bojowy dla obrony powietrznej OPTASK AAW zawiera zadania dla sił prowadzących działania w systemie OP.

W ostatnim okresie w ćwiczeniach szczebla CAOC stosowana jest także odmienna procedura opracowania dokumentów rozkazodawczych. Zamiast dwóch rozkazów (ATO i OPTASK AAW) przygotowywany może być jedynie rozkaz ATO, który zawiera dodatkowo aneks dotyczący obrony powietrznej (ANNEX AD) podobny w formie i treści do OPTASK AAW.

Reasumując, w siłach powietrznych NATO szczegółowe decyzje o użyciu sił podejmuje się na szczeblu taktycznym tj. w Połączonych Ośrodkach Dowodzenia Działaniami Powietrznymi (CAOC). Zadania stawiane wykonawcom, czyli oddziałom (pododdziałom) SP odpowiednimi rozkazami są ostateczne. Powoduje to, że ci ostatni mają dostatecznie dużo czasu, aby przygotować się do wykonania zadań. Chociaż sposób wypracowania decyzji w CAOC jest w swojej istocie podobny do stosowanej w polskich SZ metody kolejnej, to w realizacji zawiera jednak pewne różnice. Najbardziej istotnymi są: pełna odpowiedzialność dowódcy CAOC i jego sztabu za podejmowane decyzje, a w konsekwencji brak jej zatwierdzania przez przełożonych oraz wariantowanie działań do momentu podjęcia ostatecznej decyzji przez dowódcę CAOC. Zmusza to sztab CAOC do poszukiwania kilku alternatywnych rozwiązań, które ocenia się według określonych kryteriów i wybiera do realizacji najlepsze (optymalne) w danej sytuacji. Zaprezentowany model obiegu informacji decyzyjnej wskazuje, że w Siłach Powietrznych NATO dąży się do maksymalnego zmniejszania szczebli decyzyjnych, co w konsekwencji daje więcej czasu na przygotowanie się do działań bezpośrednim wykonawcom.

ZAKOŃCZENIE

Skuteczne dowodzenie siłami powietrznymi NATO zapewnia istniejący system dowodzenia, który jest jednym z elementów składowych zintegrowanej struktury dowodzenia Sojuszu powstałej w wyniku przeprowadzonej w 1993 roku reorganizacji. Scentralizowane dowodzenie i planowanie połączone ze zdecentralizowanym wykonywaniem zadań odgrywa zasadniczą rolę w organizowaniu i prowadzeniu działań bojowych. W zasadzie trójszczeblowy system dowodzenia: AIRCENT – CAOC – wykonawcy zadań powoduje eliminację wielu pośrednich ogniw (np.: korpus, dywizja / brygada), które w warunkach dużej automatyzacji dowodzenia uznane zostały za zbędne.

Planowanie działań powietrznych realizowane jest przez AIRCENT (szczebel operacyjny) z reguły na 5 dób oraz CAOC (szczebel taktyczny) na okres 24 godzin. Bezpośredni wykonawcy otrzymują zadania najpóźniej na 6 godzin przed ich rozpoczęciem.

W procesie decyzyjnym na szczeblu taktycznym na podkreślenie zasługuje wariantowe przygotowanie propozycji prowadzenia działań zarówno ofensywnych jak i defensywnych. Dokonanie głębokiej analizy i oceny dotychczasowych działań, posiadanych możliwości oraz powstałej sytuacji operacyjno-taktycznej może w zdecydowany sposób przyczynić się do skutecznego wykonania zadania bojowego.

Podstawowymi dokumentami decyzyjnymi na szczeblu operacyjnym jest Dyrektywa Operacyjna Sił Powietrznych (AOD), natomiast na szczeblu taktycznym Rozkaz Bojowy Lotnictwa (ATO) oraz Rozkaz Bojowy dla Obrony Powietrznej (OPTASK AAW).

Perspektywa wstąpienia do NATO powinna skłaniać do rozwiązań stosowanych w siłach powietrznych Sojuszu. Ich w miarę szybkie poznanie powinno przyczynić się do osiągnięcia kompatybilności naszych sił powietrznych z koalicyjnymi. W tym sensie niniejsze opracowanie może pomóc w zrozumieniu kolejnych zagadnień związanych z jej osiągnięciem.

BIBLIOGRAFIA

1. AAP - 6 (U) NATO Glossary of Terms and Definitions, 1995 r.
2. ATP - 10 (U) Search and Rescue, 1995 r.
3. ATP - 27 (B) Offensive Support Operations, 1980 r.
4. ATP - 33 (B) NATO Tactical Air Doctrine, 1986 r.
5. ATP - 35 Land Force Tactical Doctrine, 1992 r.
6. ATP - 40 (A) Doctrine for Airspace Control in Times of Crisis and War, 1995 r.
7. ATP - 42 Counter Air Operations, 1992 r.
8. Gefechtsstandhandbuch, FuAKd. Bundeswehr, 1997 r.
9. Grundsätze der operationsführung taktischer LSK, FuAKd. Bundeswehr, 1996 r.
10. Lotnictwo taktyczne państw NATO . MON, Warszawa 1989 r.
11. Scheffel C. B., Taktyczne operacje sił powietrznych cz.I, AON, Warszawa 1996 r.
12. Scheffel C. B., Taktyczne operacje sił powietrznych cz.II, Counter Air (CA). Zwalczanie potencjału lotniczego przeciwnika. AON, Warszawa 1996 r.
13. Scheffel C. B. Taktyczne operacja sił powietrznych cz.II. Zwalczanie sił, środków i obiektów naziemnych przeciwnika przez lotnictwo RFN, AON, Warszawa 1996 r.
14. Scheffel C. B., Composite Air Operations COMAO. Połączone operacje powietrzne, AON, Warszawa 1996 r.
15. Scheffel C. B., Dowodzenie. Zasady dowodzenia i wykorzystania sił powietrznych, AON, Warszawa 1996 r.
16. Scheffel C. B., Ćwiczenia i treningi dowódczo-sztabowe połączonego stanowiska dowodzenia operacjami powietrznymi, AON, Warszawa 1996 r.
17. Stabsdienstordnung – WAR HEADQUARTER, FuAKd. Bundeswehr, 1996 r.
18. Zabłocki E., Dowodzenie w siłach powietrznych NATO, AON, Warszawa 1997 r.
19. Zajas S., Nowak J., Cieślak E., Gruszczyński J., Wybrane aspekty doktryny sił powietrznych NATO, AON, Warszawa 1997 r.

**Spotkanie koordynacyjne operacji (kampanii) połączonej
JOINT CAMPAIGN COORDINATION MEETING – JCCM**

a) UCZESTNICZY:

1) Kierownictwo: LANDCENT - DIR OPS

AIRCENT - DIR OPS

NAVCENT - DIR OPS

2)

AIRCENT	LANDCENT	NAVCENT
<ul style="list-style-type: none"> • CH PLANS • SO PLANS OFF • SO PLANS DEF • CH OPS • SO OPS OFF • SO OPS DEF • CH INTEL 	<ul style="list-style-type: none"> • ACOS OPS • PLANS BRANCH CH OPS • OPS BRANCH CH OPS • ACOS INTEL • PLANS BRANCH CH INTEL • PROD BRANCH CH INTEL 	<ul style="list-style-type: none"> • CH OPS • CH INTEL

b) CZAS: 0100 „Z”

c) CEL:

- 1) Wspólna ocena otrzymanych od CINCENT wskazówek i wytycznych (Direction and Guidance).
- 2) Kontrola wyników nowych D&G na aktualne i długotrwałe wspólne planowanie operacji jak również określenie koniecznych zmian.
- 3) Określenie (ustalenie) wariantów działań na przyszłe działania w sztabach (koniecznie uwzględniając nową D&G) jak również sprecyzowanie wynikających z tego priorytetów.
- 4) Wydanie wstępnych wytycznych planowania (operacji) działań powietrznych do kolejnej AOD (obowiązującej od X+48).

d) PRZEBIEG

1) Ocena sytuacji:

- warunki meteorologiczne (24 – 96 godzin);
- działań przeciwnika (wojska lądowe, siły powietrzne, wojenna) – CH INTEL;
- działania własne (wojska lądowe, siły powietrzne, manna) - G3³ – CH OPS;
- zabezpieczenie logistyczne – CH Log.

2) Ocena otrzymanej od CINCENT Direction and Guidance – ANS, DIR OPS.

3) Wstępne planowanie kampanii; uzgodnienie, wstępne okreśów, ocena i zalecane zmiany – G3 – CH PLANS, DIR OPS.

4) Zadania w zakresie przygotowania konferencji decyzyjnej –)S.

³ G-3 – sekcja planowania działań bojowych i użycia środków bojowych.

Spotkanie koordynacyjne dotyczące oceny sytuacji
JOINT ASSESMENT COORDINATION MEETING – JACM

a) UCZESTNICZY:

2) Kierownictwo: LANDCENT – DIR OPS

AIRCENT - DIR OPS

NAVCENT – DIR OPS

2)

AIRCENT	LANDCENT	NAVCENT
<ul style="list-style-type: none"> • CH PLANS • SO PLANS OFF • SO PLANS DEP • CH OPS • SO OPS OFF • SO OPS DEF • CH INTEL 	<ul style="list-style-type: none"> • ACOS OPS • PLANS BRANCH CH OPS • OPS BRANCH CH OPS • ACOS INTEL • PLANS BRANCH CH INTEL • PROD BRANCH CH INTEL 	<ul style="list-style-type: none"> • CH OPS • CH INTEL

b) CZAS: 1100 „Z”

c) CEL:

- 1) Przystudiowanie sytuacji i ocena kryteriów mających wpływ na planowanie operacji, a określonych przez dowódców COMLANDCENT, COMAIRCENT i COMNAVCENT.
- 2) Ocena i analiza najistotniejszych słabych stron i ograniczeń do dalszego planowania.
- 3) Wytyczne do dalszego planowania operacji i rozwoju przyszłych wariantów działań. Planowanie długofalowe – priorytet tego spotkania.
- 4) Wydanie dodatkowych, uzupełniających wytycznych do AOD obowiązującej na dzień następny – X+48 (w przypadku konieczności).

e) PRZEBIEG

- 1) Pogoda.

- 2) Sytuacja (działania) przeciwnika (na ziemi, w powietrzu, na morzu) – L – WL; ŚP; MW.
- 3) Działania własne (na ziemi, w powietrzu, na morzu) – OPS – WL; ŚP; M
- 4) Ograniczenia działań (logistyka, transport, itp.) – Log – WL; ŚP; MW.
- 5) Omówienie Direction and Guidance – WL.
- 6) Ocena prowadzonych operacji (działań) – OPS – WL; ŚP; MW.
- 7) Uzgodnienie krótkoterminowych działań na D+1 – OPS – SP.
- 8) Uzgodnienie długoterminowych działań – PLANS – WL; ŚP; MW.
- 9) Warianty działań (zalecenia – wytyczne do długofalowego planowania (kampanii) powietrzno-lądowej i powietrzno-morskiej.

Konferencja decyzyjna

JOINT DECISION MEETING – JDM

a) UCZESTNICZY:

1) Kierownictwo: LANDCENT - DIR OPS

AIRCENT - DIR OPS

NAVCENT - DIR OPS

2)

AIRCENT	LANDCENT	NAVCENT
• CH PLANS	• ACOS OPS	• CH OPS
• SO PLANS OFF	• PLANS BRANCH	• CH INTEL
• SO PLANS DEP	CH OPS	
• CH OPS	• OPS BRANCH CH	
• SO OPS OFF	OPS	
• SO OPS DEF	• ACOS INTEL	
• CH INTEL	• PLANS BRANCH	
	CH INTEL	
	• PROD BRANCH CH	
	INTEL	

b) CZAS: 1600 „Z”

c) CEL:

- 1) Decyzje COMLANDCENT i COMAIRCENT w zakresie planowanych, wspólnych długoterminowych operacji wojsk lądowych i sił powietrznych.
- 2) Przedstawienie wariantów planowanych i prowadzenie wspólnych operacji w czasie X+48 – 96 godzin jak również koniecznych zmian (krótkoterminowych) na podstawie zastrzeżeń dotyczących planowanych działań od przełożonego.

Uwaga: wprowadzane zmiany mogą być uwzględnione wcześniej w AOD obowiązującej od X+48.

- 3) Wydanie kolejnych wytycznych dotyczących planowania długofalowego.

d) PRZEBIEG

- 1) Analiza warunków meteorologicznych.
- 2) Ocena działań przeciwnika (wojska lądowe, siły powietrzne, siły morskie) – INTEL – WL; SP; SM.

- 3) Ocena działań własnych (wojska lądowe, siły powietrzne, siły morskie) – OPS – WL; ŚP; SM.
- 4) Omówienie Directive and Guidance – OPS – WL.
- 5) Warianty dalszego prowadzenia operacji przez wojska lądowe i wynikające z nich zalecenia dla sił powietrznych – OPS – WL.
- 6) Warianty dalszego prowadzenia operacji przez siły morskie i wynikające z nich zalecenia dla sił powietrznych – OPS – SM.
- 7) Warianty dalszego prowadzenia operacji przez siły powietrzne i wynikające z nich zalecenia do prowadzenia działań na rzecz i wspólnie z wojskami lądowymi i siłami morskimi – OPS – ŚP.
- 8) Dyskusja – decyzje trzech dowódców COMLANDCENT, COMAIRCENT, COMNAVCENT dotyczących planowanych operacji.
- 9) Określenie i wydanie wytycznych dla sztabów – DIR OPS.

Układ Dyrektywy Operacyjnej Sił Powietrznych (AIR OPERATION DIRECTIVE – AOD)

A. W części ogólnej informacje na temat:

- sytuacji polityczno - militarnej (SITUATION);
- oceny przeciwnika (ASSESSMENT, ENEMY);
- oceny wojsk własnych (OWN FORCES);
- celów kampanii (OBJECTIVES);
- zamiar (INTENTIONS);
- priorytetów (PRIORITIES) dla poszczególnych rodzajów działań.

B. W aneksach do poszczególnych rodzajów działań zazwyczaj następujące dane:

- sytuację (SITUATION);
- cele kampanii (CAMPAIGN OBJECTIVES);
- zadania (TASKING);
- dodatkowe informacje (ADDITIONAL INSTRUCTIONS).

C. W innych aneksach szczegółowe, specyficzne dla poszczególnych rodzajów działań informacje np.:

■ w aneksie SIŁY I ŚRODKI (RESOURCES) następujące informacje:

- siły i środki lotnictwa taktycznego oraz obrony powietrznej przydzielone do działań w dniu następnym (ilość, typ samolotów, bazowanie, przeznaczenie – misje „powietrze – powietrze, „powietrze – powierzchnia”, „rozpoznanie” itp., ilość i typ rakiet przeciwlotniczych, środków rozpoznania radiolokacyjnego i naziemnych sił radioelektronicznych);
- ilość samolotów szczególnie ważnych dla powodzenia działań sił lotnictwa taktycznego (np. samolotów WRE bądź tankowania w powietrzu, wczesne wykrywanie i naprowadzanie).

- w aneksie OBIEKTY UDERZEŃ (TARGETS):
- hierarchicznie uporządkowana lista obiektów uderzeń o określonych współrzędnych wraz z nakazanym stopniem rażenia. Kolejność obiektów uderzeń na liście ustala pożądany priorytet (kolejność) ich zwalczania.

Układ Rozkazu Bojowego Lotnictwa (AIR TASKING ORDER – ATO)**CZĘŚĆ OGÓLNA (ATO GENERAL)****A. SYTUACJA POLITYCZNO-MILITARNA (SITUATION)**

- ocena przeciwnika (Enemy Ground Air);
- ocena wojsk własnych (OWN Ground Air);

B. OGÓLNA KONCEPCJA DZIAŁAŃ (DIRECTIVES)

- cele działań (objectives);
- priorytety dla poszczególnych działań (Priorities) ;
- ✓ ogólne;
- ✓ działań defensywnych;
- ✓ działań ofensywnych.

C. SIŁY I ŚRODKI (RESOURCES)

- stale podporządkowane (jednostka, bazowanie, ilość i typ samolotów, przeznaczenie, uwagi);
- czasowo podporządkowane.

D. DODATKOWE INFORMACJE (ADDITIONAL INSTRUCTIONS)

ATO ANEKS OAS – dotyczy ofensywnego wsparcia lotniczego;

ATO ANEKS OCA – dotyczy ofensywnej walki z siłami powietrznymi przeciwnika;

ATO ANEKS AI – dotyczy izolacji rejonu działań;

ATO ANEKS EW – dotyczy walki radioelektronicznej;

ATO ANEKS RECCE – dotyczy rozpoznania powietrznego;

ATO ANEKS AD – dotyczy tylko działań w ramach wsparcia działań ofensywnych (Fighter, Sweep / Escorts; AWACS – pozostałe zadania OP zawiera OPTASK AAW);

ATO ANEKS OTHER (AAR) – dotyczy tankowania w powietrzu;

ATO ANEKS COMAO 1 – dotyczy połączonych działań powietrznych;

ATO ANEKS COMAO 2 - dotyczy połączonych działań powietrznych;

ATO ANEKS LOGISTIC – dotyczy zabezpieczenia logistycznego;

ATO ANEKS AIR TRANSPORT – dotyczy transportu powietrznego.

**Układ załącznika ANNEX ATO dotyczącego COMAO
(COMPOSITE AIR OPERATION – Połączone Działania Powiet**

A. SYTUACJA:

- ocena działań wojsk przeciwnika;
- ocena działań wojsk własnych.

B. DYREKTYWA

1. ZADANIA:

- informacje dotyczące zadań do realizacji (z ATO);
- zadania dla poszczególnych rodzajów lotnictwa (ogólnie).

2. PRIORYTETY:

- informacje dotyczące zadań dla rodzajów lotnictwa uczestniczących w CC

C. SIŁY I ŚRODKI, DOWODZENIE I KONTROLA

1. PODZIAŁ SIŁ:

- miejscowość bazowania;
- numer jednostki;
- numer przydzielonej misji;
- liczba i typ samolotów;
- uwagi.

2. KOORDYNATOR SIŁ.

3. DOWÓDCY GRUP UDERZENIOWYCH.

4. ZASADY ODWOŁANIA DZIAŁAŃ (UDERZEŃ).

D. ZADANIA.

1. UDERZENIA:

- numer misji;
- numer grupy uderzeniowej (Package);
- numer celu (obiektu);
- czas uderzenia (TOT – Time on Target);
- czas zakończenia uderzenia (NLT – Not Later Than);

- uzbrojenie (SCL – Special Configuration Loading);
 - uwagi – co należy osiągnąć.
2. DZIAŁANIA ROZPOZNAWCZE – jak pkt. 1.
 3. DZIAŁANIA WRE - jak pkt. 1.
 4. DZIAŁANIA LM W RAMACH DZIAŁAŃ UDERZENIOWYCH:
 - numer misji;
 - numer grupy uderzeniowej;
 - opcja działań (Faither / Sweep);
 - uzbrojenie;
 - uwagi – co należy osiągnąć.
 5. DZIAŁANIA LOTNICTWA TANKOWANIA W POWIETRZU:
 - kryptonim;
 - numer grupy;
 - określenie strefy tankowania;
 - określenie poziomu (wysokości lotu);
 - czas przebywania w strefie;
 - ilość zabieranego paliwa;
 - uwagi – co należy osiągnąć.
 6. INNE ZADANIA.
 7. CELE ATAKÓW (ogólnie ilość i co, a następnie szczegółowo):
 - numer kolejny;
 - numer identyfikacyjny;
 - nazwa;
 - położenie (współrzędne geograficzne X, Y);
 - uwagi – co należy osiągnąć.
 8. UZUPEŁNIENIA - krótkie informacje pisemne dotyczące np.:
 - jakie jest podstawowe zadanie LM w działaniach na korzyść grup uderzeniowych;
 - jakie są podstawowe zadania grup uderzeniowych, co zwalczać w pierwszej kolejności, jak wykorzystać i przeciwko czemu jakie uzbrojenie;

- jak będzie przebiegać tankowanie w powietrzu, kto jest koordynatorem tych przedsięwzięć, czy tankowanie jest realne w trasie powrotnej;
- co robić w przypadku pogorszenia się warunków meteorologicznych;
- prowadzenie korespondencji radiowej – zmiany częstotliwość, współpracy różnych rodzajów lotnictwa.

E. KOORDYNACJA:

- TRP – punkt zbiórki (wyjścia na czas) ugrupowania, numer misji;
- TRP – LOCN / IGRESS – punkt wlotu do korytarza przelotu FLOT (współrzędne geograficzne X, Y) przydzielenie osi trasy wlotowej;
- PTAD – zasadnicza częstotliwość łączności radiowej (nr kanału);
- STAD – zapasowa częstotliwość łączności radiowej;
- TRP LOCN / EGRESS – punkt wylotu (współrzędne geograficzne X, Y), przydzielenie osi trasy w drodze powrotnej.

UZUPEŁNIENIA – krótkie informacje pisemne dotyczące np.:

- jak wykonać lot nad terytorium przeciwnika;
- jak wykonać lot w korytarzu i na co zwracać uwagę;
- jak wykonać lot powrotny.

F. DZIAŁANIA SIŁ WSPARCIA.

1. NAEV / AWACS:

- typ samolotu;
- czas pracy od – do;
- uwagi.

2. SEAD.

3. AD.

G. DODATKOWE INFORMACJE O SYTUACJI, OBIEKTACH MAJĄCE WPLYW NA WYKONANIE ZADANIA ORAZ ZACHOWANIE ŻYWOTNOŚCI UGRUPOWANIA.

H. INFORMACJE DODATKOWE.

Układ Rozkazu Bojowego dla Obrony Powietrznej
(OPERATIONS TASKING ANTI AIR WARFARE – OPTASK AAW)

A. OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE:

- działań lotnictwa myśliwskiego;
- działań wojsk raketowych;
- systemu dowodzenia działaniami defensywnymi.

B. INFORMACJE O SYSTEMIE OP:

- kryptonimy stanowisk dowodzenia;
- przydział funkcji;
- częstotliwości łączności radiowej;
- uprawnienia TACON, zarządzania uzbrojeniem, zarządzania kontrolą przestrzeni powietrznej, systemach powiadamiania.

C. INFORMACJE DOTYCZĄCE:

- stref tankowania w powietrzu, stref samolotów WRE, wczesnego wykrywania i ostrzegania podając rozmiar stref, częstotliwości łączności radiowej, numery identyfikacyjne stref, czas aktywności;
- stref działania LM (FEZ) i wojsk raketowych (MEZ).

D. INFORMACJE O SIŁACH W DYŻURZE BOJOWYM:

- samoloty myśliwskie;
- wojska raketowe;
- siły SHORAD (siły raketowe bliskiego zasięgu wojsk lądowych).

E. PROCEDURY IDENTYFIKACJI I KRYTERIÓW OTWARCIA OGNI.

F. INFORMACJE DODATKOWE.

